



Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1336/2020/17.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Schmidt Péter, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Az eljárás helye: helység1

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. július 13.

Az ügy tárgya: embercsempészés büntette

Terhelt(ek): Terhelt1 V. rendű terhelt

(terhelt2 és társai)

Elsőfok: Mosonmagyaróvári Járásbíróság, B.389/2016/68/I., ítélet, tárgyalás,

2017. június 23.

Másodfok: Győri Törvényszék, 3.Bf.69/2019/60., ítélet, nyilvános ülés,

2019. november 15.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 V. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészség büntette miatt terhelt2 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Terhelt1 V. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványát elbírálva a Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.389/2016/68/I. számú és a Győri Törvényszék 3.Bf.69/2019/60. számú ítéletét Terhelt1 V. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Mosonmagyaróvári Járásbíróság 2017. június hó 23. napján meghozott B.389/2016/68/I. számú ítéletében Terhelt1 V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett embercsempészség büntetében [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés d) pont], ezért őt, mint bűnszervezetben elkövetőt 3 év 10 hónap szabadságvesztésre és 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát Terhelt1 V. rendű terhelt vonatkozásában fegyházban határozta meg, és megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés napi tételének összegét 1.500 forintban állapította meg. Az így kiszabott 450.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni a bíróság rendelkezése szerint. A bíróság a Terhelt1 V. rendű terhelttől lefoglalt 4.500 Euro összegre vagyoneklobzást rendelt el, a lefoglalt bűnjelek közül a 11-17. tétele szám alatti bűnjelek lefoglalását megszüntette és Terhelt1 V. rendű terheltnak kiadni rendelte. A bíróság az V. rendű terheltet kötelezte az I., III. és X. rendű vádlottakkal egyetemlegesen 30.000 forint, a X. rendű vádlottal egyetemlegesen 129.600 forint, míg az I., II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII., XIV., XV. és XVI. rendű terheltekkel egyetemlegesen 749.948 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az ügyben másodfokon eljáró Győri Törvényszék 2018. január 18. napján kelt 3.Bf.346/2017/23. számú ítéletét – egyebek mellett az V. rendű terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján – a Kúria a 2019. február 26. napján meghozott Bfv.III.1.010/2018/47. szám alatti végzésével az V. rendű terheltre vonatkozó részében is hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

[3] A Győri Törvényszék a megismételt eljárásban 2019. november 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 3.Bf.69/2019/60. számú ítéletével az elsőfokú bíróság

ítéletét az V. rendű terhelt vonatkozásában annyiban változtatta meg, hogy a szabadságvesztés büntetésének tartamát 3 év 6 hónapra enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 V. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[4] **II.** A jogerős ügydöntő határozattal szemben 2020. november 25. napján a Mosonmagyaróvári Járásbíróságon benyújtott, a Kúriára 2020. december 4. napján érkezett beadványában Terhelt1 V. rendű terhelt meghatalmazott védője felülvizsgálati indítványt terjesztett elő a Be. 648. § b) és a) pontja alapján – figyelemmel a Be. 649. § (2) bekezdés d) és az (1) bekezdés a) és b) pontjára – a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős határozat hatályon kívül helyezése és a hatáskörrel vagy illetékességgel rendelkező bíróság új eljárásra utasítása [Be. 663. § (2) bekezdés vagy 663. § (1) bekezdés a) és b) pont], illetve a megtámadott jogerős határozat megváltoztatása és a törvénynek megfelelő határozat hozatala érdekében [Be. 662. § (2) bekezdés].

[5] A felülvizsgálati indítványát a védő lényegében elsősorban a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapozta, ezen belül elsődlegesen a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltakra, másodsorban a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára. Harmadlagosan a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és b) pont ba) alpontjára alapította amiatt, hogy a jogerős ügydöntő határozatot hozó bíróság az V. rendű terhelt bűnösségét a bünszervezet törvénysértő megállapítására figyelemmel a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg, továbbá a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével törvénysértő büntetést és intézkedést szabott ki, melyek az V. rendű terhelttel szemben kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés tényében, mértékében, végrehajtási fokozatában, szabadulási kedvezmény megvonásában, pénzbüntetés alkalmazásában, valamint a vagyonekhozás elrendelésében nyilvánul meg.

[6] A felülvizsgálati indítványban megjelölt elsődleges kérelme az volt, hogy a Be. 648. § b) pontja alapján a jogerős határozatot a Be. 663. § (2) bekezdés szerint az elsőfokú határozatra is kiterjedően [a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja és 608. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel] a Kúria helyezze hatályon kívül és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[7] A felülvizsgálati indítvány indokolásának lényege ebben a körben, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalást olyan személyek, a bünszervezetben elkövetéssel vádolt IV.-XI. rendű terhelték távollétében folytatta le, akiknek jelenléte a tárgyaláson kötelező lett volna. Álláspontja szerint annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság az első tárgyalási napon, 2017. február 14-én az érintett terhelteket egyenként kiiktatta a távollétes eljárás lehetőségeiről és szabályairól, az nem volt elég részletes, a védők kézbesítési megbízást, illetve az érintett terheltek tárgyalási jegyzőkönyvet nem kaptak. Álláspontja szerint mivel a terheltek a bűncselekményt bünszervezetben követték el, ezért a Be. 531. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson lemondás alapján folytatott eljárásra nem kerülhetett sor. A védő a jelenleg hatályos Be. 430. § (1)-(7) bekezdésében foglaltakra hivatkozott, álláspontja szerint a jelenleg hatályos Be. 430. §-ának szabályai nem teljesültek, mert az érintett terheltek kézbesítési megbízást védőiknek nem adtak, a tárgyalási jegyzőkönyvek nem tartalmazzák a jelenleg hatályos Be. 430. § (3) bekezdésében foglalt figyelmeztetést. A védő ezzel kapcsolatban arra is hivatkozott, hogy emiatt a tárgyalási jegyzőkönyvek felvétele az akkor hatályos Be. 78. § (4) bekezdése által tiltott módon, a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával történt, ezért a bűnösség bizonyítékeként ezen okból ugyancsak nem

értékelhetők és nem használhatók fel. Ezen ok alapján azt is kérte megvizsgálni, hogy az V. rendű terhelt személyével szemben fennáll-e a büntetőeljárás megszüntetésének a lehetősége, amennyiben igen, úgy indítványozta az eljárást vele szemben megszüntetni.

[8] A védő másodlagos kérelemként a jogerős határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően a Be. 649. § (2) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel a 608. § (1) bekezdés b) pontja rendelkezéseire kérte hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítani. Az indítványozó szerint az ítéletek meghozatalában a törvény szerint egyéb törvényi okból kizárt bíró vett részt, hivatkozik a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjára. Álláspontja szerint a perbíróságok objektivitása lényegében az eljárás során a bizonyítékok értékelése, a bizonyítékok törvényességének vizsgálata kapcsán tanúsított, első és másodfokon eljáró bíróságok által elkövetett szabálysértések miatt megkérdőjelezhető. Az eljáró bíróságok a pártatlanság garanciájának érvényesülését nem megfelelően biztosították, indokolási kötelezettségüket nem a törvény által támasztott követelményeknek megfelelően teljesítették, a bírósági eljárás egésze nem minősül tisztességesnek és az nem volt kontradiktórius sem. Álláspontja szerint ezek a sérelmek megalapozott kételyeket támasztanak az eljáró bírák objektivitása, pártatlansága és függetlensége, az eljárás tisztessége tekintetében.

[9] Az állításának alátámasztására a következőkre hivatkozott:

- Az eljáró bíróságok nem megfelelően biztosították a jogerős – és előzmény – határozat tényalapjául vett bizonyítékok beszerzésének, felhasználásának, értékelésének alapjogi, eljárásjogi törvényi garanciák alapján történő vizsgálatát, védői vitatását.

- Az ítéelő bírák a törvényi garanciák alapján történő vizsgálatot kontradiktórius eljárásban az ügy érdemi bizonyítékai tekintetében nem végezték el, illetve nem megfelelően végezték el.

- Indokolási és tájékoztatási kötelezettségüket nem megfelelően teljesítették.

- A jogszerűségi és szükségességi-arányossági teszt vizsgálatát nem végezték el, döntésük eredményéről részletesen indokolva számot nem adtak, mindezen bírói tevékenység a formalitás szintjén marad.

[10] Ezek megalapozott kételyeket vetnek fel, az eljáró bíróságok szubjektív pártatlansága, objektivitása és az eljárás tisztessége körében, s ezek sérelme az ügy érdemére megállapítható.

[11] A védő szerint ezt igazolja az, hogy a bíróság az ügy egyes tanúinak kihallgatásakor, a jegyzőkönyvek elkészítésekor a jelenlévő tolmácsok megfelelő eljárásával és a rendőri jelentésekkel kapcsolatosan a bizonyítékok vizsgálatát nem megfelelően végezték el, továbbá ezt igazolja, hogy a titkos információszerzés és a titkos adatszerzés törvényességét, az általa indítványban részletezett kérdéseit álláspontja szerint nem megfelelő módon ellenőrizte, a tárgyaláson nem volt lehetősége ezek indokoltsága, végrehajtása és felhasználhatósága törvényességének ellenőrzésére és annak vitatására. A titkos információgyűjtés útján beszerzett bizonyítékok beszerzését és felhasználását a tárgyalási jegyzőkönyvekben dokumentált módon nem vetették alá ténylegesen és kellő módon törvényességi és garanciális

szempontú ellenőrzésnek, az ezzel kapcsolatos indokolás sematikus, ugyanez érvényes a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzéssel kapcsolatosan is. Kifogásolta továbbá a nyomozati szakban eljáró tolmács tevékenységét és kompetenciáját.

[12] A védő emellett kifogásolta azt is, hogy egyik, az alapügyben eljáró bíróság sem bírálta el tárgyalási jegyzőkönyvben vagy ítéletében az V. rendű terhelt által az elsőfokú eljárás utolsó tárgyalási napján tárgyalási jegyzetek címszó alatt benyújtott beadványát, indítványait és az eljárás tisztessége és törvényessége hiánya körében kifejtett álláspontját, ezzel kapcsolatban nem teljesítették megfelelően indokolási kötelezettségüket.

[13] Utalt rá, hogy az általa hivatkozottak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és IV. cikk (2) bekezdésének olyan jellegű sérelmét jelentik, amely jogsérelmek a bírói döntést érdemben befolyásolták, mivel az említett nyolc vádlottat végrehajtandó szabadságvesztésre ítéléssel szabadságuktól nem a törvényben meghatározott, azaz álláspontja szerint nem tisztességes, nem kontradiktórius eljárás alapján fosztották meg.

[14] A védő álláspontja szerint arra figyelemmel, hogy az eljáró perbíróságok az alapjogi és eljárásjogi törvényi garanciák betartását nem biztosították, eljárásaik azok érvényesítését kizárta, súlyosan nehezítette, a perbírói bizonyítás tisztaságával, az eljáró bíróságok pártatlanságával, tisztességességével szemben megalapozott kételyek állapíthatók meg.

[15] Mindezek mellett a védő a másodfokon eljáró bírói tanács elnökének pártatlansága hiányát abban is megállapíthatónak látta, hogy fel kellett volna ismernie, hogy a másodfokú perbíróság korábbi felülvizsgálat folytán hatályon kívül helyezett másodfokú határozata meghozatalában részt vett egyéb bíró (akinek a kizártságát arra figyelemmel állapították meg, hogy a 2016. október 21. napján egyesbíróként eljárva, terhelt³ gyanúsított előzetes letartóztatása határidejének egy éven túli meghosszabbítását végezte), kizárt volt, ennek ellenére a korábbi, hatályon kívül helyezett másodfokú határozat meghozatala előtti eljárásában a tanács kizárt tagjával kapcsolatos bejelentési törvényi kötelezettségét elmulasztotta, ez olyan szubjektív elemnek értékelhető, amely jogos kétséget ébreszt a személyes elfogulatlansága, pártatlansága tekintetében.

[16] A védő harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy az V. rendű terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg, továbbá a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével törvénysértő büntetést és intézkedést szabtak ki [Be. 648. § (1) bekezdés a) pont és 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont és b) pont ba) alpont], és a Be. 662. § (2) bekezdése szerint határozat meghozatala – a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatása és a törvénynek megfelelő határozat hozatala – az ügyiratok alapján nem lehetséges.

[17] A védő ebben a körben sérelmezte a bünszervezetben elkövetés megállapítását, valamint ezzel kapcsolatosan a terhelttel szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását, a kiszabott szabadságvesztés mértékét, végrehajtási fokozatát, szabadulási kedvezménye megvonását, pénzbüntetés alkalmazását, valamint a vagyonek kobzás elrendelését.

[18] Álláspontja szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítása a Btk. 91. §-a szabályát sérti, mivel az elkövetők tevékenysége nem volt konspiratív és kapcsolatukban a törvény által elvárt hierarchia sem állt fenn. Hivatkozott a jelenleg hatályos Btk. 459. § (1) bekezdés 1) pontjának fogalmára, és arra, hogy ennek nem felel meg az V. rendű terhelt általi elkövetés; sem a hierarchikus szervezet, sem a konspiratív működés megállapítása nem megalapozott és iratellenes. Ebben a körben részletesen elemezte az egyes, általa relevánsnak tartott tényeket, hivatkozott arra, hogy a lehallgatott beszélgetések rendőri leiratai a bűnszervezetben történő elkövetés megállapításához bizonyítékkul nem szolgálhatnak, a rendőri jelentések kivonatai bizonyítékként történő értékelése nem elfogadható, és ezek mellőzése esetében nem marad olyan bizonyíték, amely bűnszervezetben elkövetés megállapíthatósága törvényességét megalapozza. Az V. rendű terhelt vonatkozásában felhasznált bizonyítékkal kapcsolatos kételyeket fogalmazott meg, a VI. rendű terhelt vallomásai, valamint a VI. rendű terhelt szerepével kapcsolatosan.

[19] A védő arra hivatkozott, hogy az V. rendű terhelttel szemben alkalmazott vagyoneklobzás nem törvényes. Egyrészt az elkövetéskor a perbíróságok által felhívott Btk. 74/A. §-a nem volt hatályban, ezért az arra vonatkozó ítéleti hivatkozás a Btk. 2. §-át sérti. Emellett a vagyoneklobzás kimondása azért is törvénysértő, mert a bűnszervezetben elkövetés, illetve az V. rendű terhelt bűnösségének megállapítása is törvénysértő, valamint abban az esetben sem lehetne a vagyoneklobzást megállapítani, hogy ha a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvényes lenne.

[20] Mindezek mellett a védő a Be. 659. § (7) bekezdése alapján kérte, hogy a Kúria az V. rendű terhelt jogerős büntetése végrehajtását a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig szakítsa félbe.

[21] A Legfőbb Ügyészség BF.1418/2020/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványban foglaltakat részben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a Be. 660. §-ának (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.389/2016/68/I. számú, illetőleg a Győri Törvényszék Bf.69/2019/60. számú ítéletét Terhelt1 V. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[22] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, a védő által kifogásolt „távollétes eljárás” lefolytatására nem az 1998. évi XIX. törvény XXVI. fejezete szerinti eljárás (lemondás a tárgyalásról) keretében került sor, így a védőnek az 1998. évi XIX. törvény 535. § (1) bekezdésre hivatkozása téves. Jelen esetben a tárgyalás megtartásra került, azon azonban az érintett terheltek nem kívántak részt venni, erre az 1998. évi XIX. törvény 279. §-ának (3) bekezdése és 284. §-ának (9) bekezdése alapján lehetőség volt, ezért a terheltek távollétében a tárgyalás megtartása törvényes volt. Legfőbb Ügyészség szerint ugyancsak téves a védő hivatkozása a Be. 430. §-ára. Az elsőfokú eljárás befejezésekor a Be. még hatályba sem lépett, így annak rendelkezésére nem is lehetett figyelemmel a bíróság az elsőfokú eljárás során. A Be. 870. § (1) bekezdése szerint a Be. hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másképp szabályozza. Ebből következően a másodfokú bíróság is csak azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság betartotta-e a korábbi, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseit. A fentiek miatt alaptalan a felülvizsgálati indítvány abban a részében, amely szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalást

olyan személyek távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a tárgyaláson a törvény értelmében kötelező volt.

[23] Alaptalan a felülvizsgálati indítvány abban a részében is, amely szerint az ítéletek meghozatalában a törvény szerint egyéb törvényi okból kizárt bíró vett részt. Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint alkotmányos követelmény, hogy a felülvizsgálati eljárást megalapozhatja elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány. A követelmény akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben, olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, amelyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást. Jelen esetben ezek a feltételek nem állapíthatók meg. A rendelkezésre álló iratanyagban nincs arra utaló adat, hogy az ügyben eljáró bírák bármelyike az ügyben elfogultan járt volna el. Az, hogy a védő a bíróság eljárásával, döntésével nem ért egyet, elfogultság megalapozására nyilvánvalóan nem alkalmas.

A felülvizsgálat keretében hozott, a korábbi másodfokú határozatot hatályon kívül helyező határozatokban a Kúria rögzítette, hogy egyéb² és egyéb¹ az elbíráláskor hatályos korábbi Be. 21. § (3) bekezdésének a) pontja alapján a korábbi Be. 606/B. § (1) bekezdésének b) pontjára figyelemmel a 2016. november 30. napját megelőzően indult eljárás a vádemelést követő szakaszában nem volt kizárt.

[24] A Legfőbb Ügyészség szerint a felülvizsgálati indítvány azon része, amely a nyomozó hatóság eljárási szabálysértéseivel, valamint a bíróság eljárásával és külön az indokolási kötelezettség teljesítésével foglalkozik, törvényben kizárt, mert felülvizsgálatnak kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértések miatt van helye, ezek a védő által hivatkozott szabálysértések pedig – figyelemmel a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértésekre is – felülvizsgálat alapjául nem szolgálhatnak. Az indokolási kötelezettség megsértése felülvizsgálati okot csak abban az esetben képez, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, az ügyben azonban mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet indokolása összhangban van az ítélet rendelkező részével, így a felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettség teljesítését vitató részei alaptalanok.

A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra is, hogy változatlan az az ítélkezési gyakorlat, mely szerint a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt nincs helye felülvizsgálatnak. Azok relatív eljárási szabálysértést valósítanak meg, amelyek nem tartoznak a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe (BH 2015.154.). Erre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány erre vonatkozó részeiben kizárt.

[25] A Legfőbb Ügyészség a Be. 650. § (2) bekezdésére és 659. § (1) bekezdésére hivatkozva utalt arra is, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás megalapozottsága nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítási eljárás mikénti lefolytatására, a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a cselekmény minősítésének vitatására sem. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételel vizsgálható, eltérő tényállásra, illetőleg az irányadó tényállásban nem szereplő tényekre alapítottan nem támadható. A felülvizsgálati indítvány ugyanakkor egyes nyomozati tanúvallomások, a telefonlehallgatások, továbbá a tárgyalási jegyzőkönyvek bizonyítékként értékelésének, az

ítéleti tényállás alapjaként történt felhasználásának kifogásolásával, ezekhez kapcsolódóan relatív eljárási szabálysértések állításával, illetőleg a felderítetlenségre, valamint az iratellenességre utalással a tényállás megalapozottságát vitatja, a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolja, jogi álláspontját pedig az irányadó tényállásban megállapított tényektől eltérő tényekre alapítja, ami a törvényben kizárt.

[26] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra is, hogy az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek az V. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, cselekményének a jogerős ítélet szerinti minősítését, a bünszervezetben elkövetés megállapítását megalapozzák. Az irányadó tényálláshoz képest a bűnösség megállapítását, a cselekmény minősítését, a bünszervezetben elkövetés megállapítását támadó részeiben a felülvizsgálati indítvány erre figyelemmel alaptalan. A Legfőbb Ügyészség arra is utalt, hogy minősítési hiba, illetve más anyagi jogi törvénysértés hiányában a jogerős határozatban megállapított büntetés önmagában a felülvizsgálat során nem támadható.

[27] A Legfőbb Ügyészség hivatkozik arra, hogy a Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja, valamint 671. § 1., 4. és 12. pontjaira figyelemmel a szabadságvesztés végrehajtási fokozata megállapításával, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéssel és a vagyoneklkobzással kapcsolatban nincs helye felülvizsgálatnak, mert ezekkel kapcsolatosan egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatható, az esetleges törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás útján orvosolható.

[28] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt eljárási szabálysértést nem vétettek.

[29] A védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a tárgyalásról lemondással kapcsolatosan a Legfőbb Ügyészség jogi álláspontját és érvelését elfogadta, ugyanakkor a távollétes eljárással kapcsolatosan a már korábban kifejtetteket továbbra is fenntartotta: a védői érvelés lényege az volt, hogy nem lehetett megállapítani, hogy kellő részletességű és tartalmú tájékoztatás történt volna a vádlott távollétében lefolytatott tárgyaláshoz kapcsolódó eljárási jogokról és kötelezettségekről.

[30] A védő ezzel kapcsolatosan észrevételezte, hogy annak ellenére, hogy a terhelt távollétében folyt az eljárás, a bíróság nem értesítette, hanem idézte a terhelteket. Emellett az V. rendű terhelt idézésére nem került sor a 34. számú jegyzőkönyv 18. végzésében, az 55. számú jegyzőkönyvben a megjelent V. rendű terheltet a szabályszerű idézésre megjelentek között sorolja fel, holott a bíróság nem idézte. A 64. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a bíróság azt rögzíti, hogy az V. rendű terhelt távollétében tart tárgyalást, a bíróság ugyanakkor a jelenlévők között felsorolja. A 68. tárgyalási jegyzőkönyvben minden távollétes engedélyezett terhelt személyét illetően rögzíti, hogy nevezettek távollétében tart tárgyalást a bíróság, ezzel szemben az V. rendű terheltet, mint szabályszerű idézésre megjelentet sorolja fel. A védő szerint, ha a bíróság a terhelteket a tárgyalásra idézte és nem figyelmeztette, hogy a megjelenése nem kötelező, úgy garanciális szempontból aggályos vele szemben a távollétes eljárás szabályai szerint folytatni az adott napon a tárgyalást. Kifogásolta továbbá, hogy a bíróság a negyedik tárgyalási napon nem reagál az V. rendű terhelt védője által csatolt irat után tett nyilatkozatára. A védő álláspontja szerint az V. rendű terhelt nem kapott a távollétes eljárással kapcsolatosan részletes és kellő mértékű bírói kioktatást. Az V. rendű terhelt védője

szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalást olyan személyek távollétében, vagy a IV. és V. rendű terheltek személyét illetően jellemzően jelenlétükben, de a távollétes eljárás szabályai szerint folytatta le, akinek a jelenléte a megfelelő eljárási garanciák bírói biztosítéka hiánya miatt és okán a tárgyaláson egyébként kötelező volt. A védő emellett azt állította, hogy a bíróság az V. rendű terhelt számára nem biztosította maradéktalanul a jelenlétéből, a jelenlét jogából fakadó eljárási jogait, azt nem megfelelően gyakorolhatta, állította továbbá, hogy az V. rendű terhelt részére a bizonyítékok és a jegyzőkönyv hozzáférhetőségéről, ahhoz való hozzájutásáról nem adott megfelelő tájékoztatást, a távollétes terhelteknek a bíróság a kellő kioktatást és tájékoztatást nem adta meg. A védő elismerte, hogy a terheltek távollétében a tárgyalás megtartása törvényes lehetőség volt, azonban állítása szerint az eljárás mégsem volt törvényes, mert a terhelteket megfelelő bírói kioktatás, megfelelő garanciák biztosítása nélkül nyilatkoztak, így a terheltek jelenléte kötelező lett volna, illetve egyes jelen volt távollétes terheltek részére a jelenléthez kötődő garancia érvényesítését nem megfelelően biztosította a bíróság. Erre figyelemmel továbbra is fenntartotta azt, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjának sérelme a IV.-XI. rendű terheltek kötelező jelenléte hiányában a tárgyalás lefolytatása továbbra is fennáll.

[31] A másodlagos kérelmét változatlanul fenntartotta, és hivatkozott arra, hogy a jogerős határozat alapjául szolgáló bizonyítékok beszerzésének, felhasználásának és értékelésének az eljárásjogi törvényi garanciák alapján történő vizsgálatának hiányosságán keresztül kizárólag a perbíróságok objektivitása iránti megalapozott kételyt kívánta alátámasztani, álláspontja szerint az eljárás bíróságok a pártatlanság garanciái, különösen a vád és védelem közötti, a méltányos egyensúly biztosítása, és kontradiktórius eljárás követelménye tényleges érvényesülését nem megfelelően biztosították. Az indokolási kötelezettség nem teljesítése, vagy nem feltétlen teljesítése körében is erre utalt. A védő hivatkozott a BH 2018.K.1. számú eseti döntésre.

[32] A védő kifejtette, hogy álláspontja szerint a 25/2017. (X. 17.) AB határozat indokolásának [34] bekezdésére figyelemmel jelen felülvizsgálati eljárásban is lehetőség van az alkotmányos követelmény figyelembevételének elmulasztása vizsgálatára.

[33] A védő utalt az EJEB nagykamara Micallef-ügyre, mely szerint a bíróság pártatlansága szubjektív szempontrendszer szerinti megítélése során a bíró személyes viselkedését, elfogultságát kell vizsgálni.

[34] Álláspontja szerint az eldöntendő kérdés az, hogy az eljárás bíróságok megfelelően vagy nem megfelelően biztosították a jogerős és előzmény határozat tényalapjául vett bizonyítékok beszerzésének, a felhasználásának, értékelésének alapjogi, eljárásjogi törvényi garanciák alapján történő vizsgálatát, védői vitatását. Álláspontja szerint ezért minősülnek egyéb törvényi okból kizártnak. A felülvizsgálati kérelemben felhívott bizonyíték vizsgálatának garanciális hiányosságait kizárólag ennek a kérdésnek a megítélése érdekében vetette fel.

[35] A harmadlagos kérelmét a továbbiakban is fenntartotta. Álláspontja szerint a jogerős ítélet eljárási és alkotmányos követelmények előzőekben részletesen leírt számtalan sérelmére is visszavezethetően, az V. rendű terhelt terhére az ítélet rá vonatkozó tényállási pontjaiban tévesen állapította meg a bűnösségét, hozott anyagi jogszabályt sértő ítéletet és alkalmazott

törvénysértő büntetést és intézkedést a végrehajtandó szabadságvesztés tényében, mértékében, végrehajtási fokozatában, szabadulási kedvezmény megvonásában, pénzbüntetés alkalmazásában, vagyoneklobzás lehetőségében és elrendelésében. Álláspontja szerint a vád és védelem közötti méltányos egyensúlyt biztosító bizonyítás hiányában marasztaló ítélet téves az V. rendű terhelttel szemben. Az eljáró bíróságok a tisztességes és kontradiktórius eljárás garanciái mellőzésével, törvényben kizárt bizonyítékok és bizonyítás alapján meghozott jogerős ítélete anyagi jogi szempontból jogszabálysértő, a bünszervezeti elkövetés téves megállapításra vonatkozó Btk. 91. §-a szabályát sérti, az elkövetők tevékenysége nem volt konspiratív és köztük a törvény által elvárt hierarchia sem állt fenn. Az anyagi jogi szabályt sértő megállapítás a büntetőjogi felelősség elbírálását, a kiszabott büntetést és az alkalmazott intézkedést az V. rendű terhelt személyét illetően érdemben befolyásolta.

[36] Terheltl V. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára észrevételeket tett. Az V. rendű terhelt a vele szemben lefolytatott eljárást nem tartotta tisztességesnek, kontradiktóriusnak, az eljáró bírakat pártatlannak és függetlennek, illetve elfogulatlannak, az ítéleteket, az elmarasztalását törvényesnek. Állította, hogy az első- és másodfokú eljárásokban is előterjesztett kérelmek ellenére nem biztosították, hogy anyanyelvén megismerje az ellene felhozott bizonyítékokat, iratokat, tárgyalási jegyzőkönyveket, azokat vitassa vagy cáfolja. Állította, hogy nem oktatták ki arról, hogy a jelenléte melletti távollétében folytatott speciális eljárás körülményei között milyen módon ismerheti meg anyanyelvén az ellene szolgáltatott bizonyítékokat, vagy a tárgyalási jegyzőkönyvekhez általa értett nyelven hogyan juthat hozzá. Utalt rá, hogy azokat többszöri kérdés ellenére nem kapta meg.

[37] Indítványait, az elsőfokú eljárásban az utolsó tárgyalási napon előadott, illetve az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben hivatkozott fenti sérelmeit a bíróságok nem bírálták érdemben, és erről írásban számot nem adtak. Állítása szerint utólag nem ismerhető meg a bírósági iratokból, hogy a távollétes speciális eljárás szabályai mikor, miről, milyen kioktatást kapott, az egyes bizonyítékokat alapjogi garanciális szempontból miként, milyen szempontok szerint vetették vizsgálat alá, s milyen oksági folyamat, mely bizonyítékok értékelése eredményeként állapították meg, hogy a bizonyítás törvényes lett volna, s az ítéletek is helyesek. Nem tették lehetővé a hatékony védekezését, a fentiek okán azt akadályozták. Kifogásolta, hogy a nyomozati iratokat, a saját vallomását és a bíróságnak kihallgatása után kiadott személyek vallomásait ismerhette meg tolmács szóbeli fordításában, de írásban nem kapta meg ezeket. Megjelölt olyan ügyiratokat, melyeket állítása szerint nem fordították le részére szóban, és azokat írásban sem kapta meg. Állította, hogy az eljáró bíróság lényegében ellehetetlenítette ezen iratok elleni objektív védekezését; ezek tartalmát nem ismerhette meg, nem tudta vitatni vagy cáfolni. Kifogásolta, hogy a bíróságok nem adtak arról számot, hogy milyen garanciális követelmények alapján vetették alá az ellene szóló bizonyítékokat ellenőrzéseknek és az ellenőrzésről sem adtak számot. Ezért sérült az általa értett nyelven való bizonyíték megismerési joga, és a hatékony védekezéshez való joga, továbbá a tisztességes eljáráshoz, a pártatlan és független, objektíve elfogulatlan bírósághoz való joga. Álláspontja szerint a bírósági eljárás során nem biztosították számára, hogy a bíróságon előtte kihallgatott terheltek vallomásait, a velük ismertetett egyéb bizonyítékokat anyanyelvén megismerje, állítása szerint arról nem kapott kioktatást, hogy kérheti a tolmács által lefordított iratok lefordítását általa értett nyelvre akár szóban, akár írásban és ez vonatkozik a tárgyalási jegyzőkönyvekre is. Az iratismertetés során a bíróság nem közölte, mely írásbeli bizonyítékok szólnak ellene, mely vádpontban. Állította, hogy az elsőfokú bírósági kihallgatásakor jelezte,

hogy nem tesz vallomást, ennek ellenére bírói kérdésekre válaszolt, és kifogásolta, hogy a bírói kérdés felvétele törvényesen megengedettnek minősül-e.

[38] Kifogásolta a tárgyalási napokon a tolmács tevékenységét. Előadta, hogy minden tárgyalási napra elment. A vádlott előadta, hogy állítása szerint nem kapott arról tájékoztatást, hogy a bírósági eljárásban megjelenési lehetőségen túl milyen egyéb szabályok vonatkoznak rá. Állítása szerint nem értette, hogy miért nem kap anyanyelven részére fontos iratot, avagy milyen módon juthat hozzá ezekhez. Nem kapott erről tájékoztatást és az ellene értékelt bizonyítékokról sem. Az ügyvédjével egyezően kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok ítéletei alapján nem lehetett megfelelő az elítélése tényalapjául vett bizonyítékok beszerzésének, felhasználásának és értékelésének bírói vizsgálata, nem biztosították azok vitatását számára és az eljáró védő részére. Mindezek alapján a perbíróságok objektivitása iránt megalapozott kételyek fogalmazhatók meg.

[39] A bírói elfogultság megítélése körében az eljáró bíróságok a pártatlanság magyar Alaptörvényben és Be.-ben írt garanciáit, különösen a vád és a védelem közötti méltányos egyensúly biztosítását, a kontradiktórius eljárás követelménye tényleges érvényesülését állítása szerint nem megfelelően biztosították. Ügyében a bírák az ügy érdemi bizonyítékaira a törvényi garanciák alapján történő vizsgálatot kontradiktórius eljárásban megfelelően nem végezték el, indokolási és tájékozódási kötelezettségüket nem a követelményeknek megfelelően teljesítették, az egyes bizonyítékokat illetően a jogszerűségi és az EUB által alkalmazott szükségességi, arányossági teszt vizsgálatát megismerhető, ellenőrizhető formában nem végezték el, döntésük eredményéről részletesen indokolva számot nem adtak, avagy mindezen bírói tevékenység a formalitás szintjén maradt. A garanciák biztosításával kapcsolatban megalapozott hiányosságok, sérelmek lényegesek, az eljáró bíróságok szubjektív pártatlansága, objektivitása és az eljárás tisztességessége körét illetően megalapozott kételyeket támasztanak. A romániai ügyvédje szerint alapjogi és eljárásjogi törvényi garanciák bíró általi betartatása vagy ezek hiánya lényeges elemei a bírói pártatlanság és az eljárás tisztességessége megítélésének.

[40] A bünszervezetben elkövetés megállapítását megalapozatlannak és törvénytörőnek tartotta, bejelentette, hogy az ügyben romániai ügyvéd útján az EJEB-hez fordult jogorvoslatért, úgy tudja, hogy a magyarországi eljárások befejezését követően foglalkoznak kérelmével.

[41] Mindezek alapján kérte, hogy a védője által beterjesztett felülvizsgálati kérelemben foglaltaknak adjanak helyt. Elsődlegesen mentsék fel, másodlagosan a jogerős ítéletet helyezték hatályon kívül és a megismételt eljárás lefolytatására a lakóhelyéhez legközelebbi bíróságot jelölje ki a Kúria, emellett a döntés meghozataláig a megkezdett büntetés végrehajtását függessze fel.

[42] **IV.** Az V. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben alaptalan.

[43] **V.** A Kúria a felülvizsgálati indítványban írtak elbírálásával kapcsolatosan a következő alapvető kereteket rögzíti:

[44] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) XC. fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a törvényben meghatározott okok alapján, az ott meghatározott feltételekkel és szabályok szerint van helye.

[45] A felülvizsgálat törvényben meghatározott okainak köre nem bővíthető, a felülvizsgálati eljárást pedig a törvényben írt feltételekkel és szabályok mellett kell lefolytatni.

[46] A Be. 648. §-a értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen

a) a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt,

b) eljárási szabálysértés miatt,

c) az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján,

d) a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén van helye.

[47] A Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[48] A Be. 652. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.

[49] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[50] A felülvizsgálati indítványt – kivéve, ha a felülvizsgálat a Be. 649. § (3) vagy (5) bekezdésében meghatározott ok miatt vált szükségessé – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[51] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Ez alól a Be. 659. § (6) bekezdése szerinti kivétel, hogy amennyiben a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának helye van, a Kúria a megtámadott

határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[52] A Be. 659. § (7) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványnak nincs halasztó hatálya, a Kúria azonban az indítvány elbírálásáig a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés végrehajtását, illetve a jogerős ügydöntő határozatban foglaltak teljesítését felfüggesztheti vagy félbeszakíthatja.

[53] A Be. 870. § (1) bekezdése értelmében az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másképpen szabályozza.

[54] Mindezek alapján az V. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor hatályos Be. 648. és 649. §-ában megjelölt törvényes okra alapítva, arra hivatkozva lehetett benyújtani és kellett értelmezni, ugyanakkor a felülvizsgálati indítvány az ott megjelölt okokat kizárólag az V. rendű terhelt vonatkozásában hivatkozhatja. Amennyiben a felülvizsgálati indítvány nem kizárt, a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében írt eljárási szabálysértések tekintetében az eljárást hivatalból felülvizsgálja, amennyiben valamely, a törvényben megjelölt, felülvizsgálati eljárásban hivatalból vizsgálható eljárási szabálysértés az V. rendű terhelt vonatkozásában megállapítható, a Kúria ennek megfelelő döntést hoz. Az V. rendű terhelt védője ezt meghaladóan az V. rendű terhelten nem vonatkozó, más terhelten érintő felülvizsgálati okra nem hivatkozhat.

[55] A Be. 649. § (2) bekezdésében írt eljárási szabálysértéseknek az alapeljárás lefolytatásakor hatályos eljárási törvény szerint kell fennállnia, az érintett eljárási cselekmény lefolytatásakor hatályos eljárási törvény rendelkezéseinek megfelelően lefolytatott eljárási cselekmények törvényesek és felülvizsgálat alapját nem képezhetik akkor, ha ugyanarra az eljárási cselekményre a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor hatályos más eljárási törvény eltérő szabályt rendel.

[56] A felülvizsgálati indítványban a felülvizsgálat okaként és jogalapjaként a felülvizsgálati indítvány benyújtásakor hatályos eljárási törvényben szabályozott felülvizsgálati okokra, nem pedig a korábban hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) által szabályozott felülvizsgálati okokra kell és lehet hivatkozni. A Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt felülvizsgálati ok alapját képező egyes eljárási szabálysértéseket viszont az eljárási cselekmény fogatosításakor hatályos, jelen esetben az elsőfokú eljárás során vizsgálandó kérdésekben a régi Be.-nek az adott eljárási cselekményre vonatkozó szabályai alapján kell megítélni.

[57] Jelen felülvizsgálati indítvány alapján az V. rendű terhelt védője a Be. 649. § (2) bekezdésben foglalt eljárási szabálysértés megvalósulására az eljárási cselekmény fogatosításakor hatályban volt eljárási törvény szabályainak megsértésére és kizárólag az V. rendű terhelt vonatkozásában hivatkozhat.

[58] Mindezen kereteken belül a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatosan a következőket állapította meg:

[59] A Be. 651. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a terhelt javára a védő is terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt.

[60] A Be. 652. § (4) bekezdése alapján a terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány benyújtása nincs határidőhöz kötve.

[61] A Be. 652. § (6) bekezdése értelmében minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul, ugyanakkor a Be. 652. § (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

[62] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy arra figyelemmel, hogy az ügyben korábban született másodfokú határozattal szemben az V. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, melynek eredményeként a korábbi másodfokú határozat hatályon kívül helyezésre és a másodfokú eljárás megismétlésére került sor, az új meghozott másodfokú határozattal szemben az V. rendű terhelt védőjének ismételtén megnyílt a felülvizsgálati indítvány előterjesztésének joga, azt e tekintetben első alkalommal benyújtott felülvizsgálati indítványnak kell tekinteni. Ugyanakkor elvi jelleggel állapítja meg a Kúria, hogy a korábbi felülvizsgálati indítványban megjelölt azon tartalom, amely az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatos, és amelyet a Kúria a korábbi másodfokú határozatot hatályon kívül helyező határozatával érdemben elbírált, azon részében ugyanazon tartalommal benyújtott felülvizsgálati indítványnak minősül és ebben a körben kizárt, a Kúria ezt jelen indítvány elbírálásakor vizsgálta.

[63] A védő által hivatkozott felülvizsgálati okok a következők:

[64] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja értelmében eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[65] A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[66] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[67] A Be. 649. § (1) bekezdése értelmében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [a) pont aa) alpont]; illetve, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével

szabott ki törvénysértő büntetést vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést [b) pont ba) és bb) alpont].

[68] A védő által a felülvizsgálati indítványában hivatkozottak tartalmilag ezen felülvizsgálati okoknak felelnek meg, azok alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatásának helye van.

[69] A Kúria emellett a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatására figyelemmel, hivatalból vizsgálta, hogy az ügyben a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt, felülvizsgálati indítványban nem hivatkozott eljárási szabálysértés megállapítható-e az ügyben.

[70] Mindezek együtt jelentik a felülvizsgálati eljárás tárgyát, a felülvizsgálat terjedelmét és korlátait.

[71] **VI.** A Kúria megállapította, hogy az V. rendű terhelt esetében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára és a 608. § (1) bekezdés d) pontjára alapított felülvizsgálati ok alaptalan.

[72] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt ok abban az esetben állapítható meg, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. A felülvizsgálat általános szabályaira figyelemmel, a Kúria a védő felülvizsgálati indítványának azon részét, amelyben az V. rendű terhelt mellett más terheltre is utal, a Kúria nem vehette figyelembe, mivel az V. rendű terhelt védőjeként a felülvizsgálati indítványban ezen okból – a terhelt távolléte kapcsán - csak az V. rendű terheltre kiható körülményeket sérelmezheti.

A tárgyaláson való jelenlét akkor kötelező, ha ezt az eljárás időpontjában hatályos büntetőeljárási törvény, az elsőfokú eljárásban a régi Be. rendelkezései kötelezővé teszik. Nem kötelező annak a személynek a jelenléte a tárgyaláson, akinek a kötelező jelenlétét a törvény nem írja elő, függetlenül attól, hogy ez milyen törvényes ok alapján van így. A Kúria utal rá, hogy felülvizsgálatot megalapozó ok kizárólag az, ha a tárgyaláson nem volt jelen olyan személy, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező; ezen túlmenően a jelenlét jogához kapcsolódó egyes eljárási jogok és kötelezettségek teljesítése, a jelenléthez vagy a tárgyalás megtartásához kapcsolódó egyéb eljárási szabályok – amelyek önmagukban nem képeznek felülvizsgálati okot – nem vizsgálhatók.

[73] A védő arra hivatkozott, hogy az V. rendű terhelt vonatkozásában valósult meg ez az ok, vagyis a bíróság a tárgyalást az V. rendű terhelt távollétében úgy tartotta meg, hogy jelenléte a törvény értelmében kötelező volt.

[74] A Kúria megállapította, hogy ezek a feltételek nem valósultak meg, az V. rendű terheltnek az elsőfokú bíróság eljárásában a tárgyaláson nem volt kötelező a jelenléte, arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság törvényi felhatalmazás alapján a terhelt nyilatkozatára figyelemmel távolmaradását engedélyezte, ezen túlmenően azonban megállapítható, hogy az V. rendű terhelt ezen engedély ellenére valamennyi tárgyalási napon megjelent és a tárgyaláson jelen volt.

[75] A Kúria megállapította, hogy a védő felülvizsgálati indítványának erre vonatkozó részében alaptalanul hivatkozott az elsőfokú bírósági eljárás idején nem hatályos Be. 430. § (1)-(7) bekezdéseire. Az eljárási cselekmények törvényességét a Be. 870. § (1) bekezdésére figyelemmel a foganatosításakor hatályban lévő eljárási törvény rendelkezései szerint kell elbírálni, értelemszerűen nem kérhető számon az ügyben eljáró bíróságon olyan szabály betartása, amely az eljárási cselekmény idején még rá kötelező hatályos szabályként nem létezett. A jogi szaktudással rendelkező védő részéről nem tekinthető jóhiszeműnek az a hivatkozás, amely az ügyben eljáró bíróságon egy akkor még nem hatályos, nem alkalmazandó jogszabályban meghatározott feltételek betartását kéri számon.

[76] A Kúria megállapította, hogy ugyancsak teljesen alaptalan a régi Be. 535. § (1) bekezdésére történő hivatkozás. A régi Be. az egyes eltérő külön eljárások szabályait meghatározó Ötödik Részében, XXVI. fejezetében szabályozza a tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárást. Ennek az eljárásnak azonban kizárólag a régi Be. 534., illetve 537. §-ában foglalt esetben van helye, az 535. § (1) bekezdése ezen esetre határozza azt meg, hogy az 537. §-ban szabályozott esetet kivéve, a tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárásra – amikor egyébként a bíróság az ügyész indítványára nyilvános ülésen hozott ítélettel dönthet az ügy tárgyában – nem kerülhet sor, ha a terhelt a bűncselekményt bünszervezetben követte el.

[77] A felülvizsgálati indítvánnyal támadott elsőfokú eljárás nem ilyen külön eljárás volt, azaz általános szabályok szerint került lefolytatásra, az ügyben nem a tárgyalásról lemondás alapján született ítélet, a bíróság ügydöntő határozatát tárgyaláson lefolytatott kontradiktórius bizonyítási eljárás lefolytatását követően hozta meg, amely tárgyaláson először a részvétel kötelezettsége, majd saját nyilatkozatát követően a részvételi lehetősége az V. rendű terhelt vonatkozásában fennállt, az V. rendű terhelt ezzel élt is az ügy iratai alapján.

[78] Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság az első tárgyalási napon, 2017. február 14. napján az V. rendű terheltet önállóan román nyelvű tolmács jelenlétében megtartott tárgyaláson – amely tolmács személyét az V. rendű terhelt elfogadta és arról nyilatkozott, hogy a tolmácsolást érti – kiiktatta a terheltet a távollétes eljárás lehetőségéről és annak szabályairól. A tanács elnökének kérdésére az V. rendű terhelt úgy nyilatkozott, hogy kéri, hogy a bíróság a továbbiakban a távollétében járjon el. Ezt követően a tanács elnöke a 34/XII. számú végzésével kérelmének helyt adott, és megállapította, hogy a továbbiakban a Be. 279. § (2) és (3) bekezdése alapján az ő távollétében jár el. A tanács elnöke ezt követően elbocsátotta az V. rendű terheltet, aki a tárgyalóteremből távozott.

[79] A tárgyalás időpontjában hatályos régi Be. 279. § rendelkezett a tárgyalásra történő idézésről és értesítésről. A 279. § (3) bekezdése lehetővé tette, hogy az idézéssel egyidejűleg a bíróság a vádlottat tájékoztassa arról, hogy a tárgyalás a távollétében megtartható és vele szemben az eljárás befejezhető, ha előzetesen bejelenti, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni. A 279. § (4) bekezdése szerint, ha a bíróság felhívása alapján a vádlott előzetesen bejelenti, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni és nincs védője, a bíróság a részére védőt rendel ki, és a védőt a kitűzött határrnapra idézi.

[80] A Be. 281. § rendelkezik a tárgyalás megnyitásáról. A Be. 281. § (1) bekezdése alapján a tanács elnöke számba veszi a megjelenteket és megállapítja, hogy az idézettek és értesítettek jelen vannak-e, ettől függően megvizsgálja, hogy a tárgyalást meg lehet-e tartani. A Be. 281. § (2), (5) és (6), valamint (9) bekezdésének összevetésével megállapítható, hogy abban az esetben, ha olyan vádlott nem jelent meg a tárgyaláson, aki a bíróság felhívására előzetesen bejelentette, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni, a tárgyalás teljes egészében megtartható, a bizonyítást le lehet folytatni és távollétében ügydöntő határozatot is lehet hozni. Az ilyen vádlottal szemben nincs helye kényszerintézkedés alkalmazásának, és a tárgyalásra történő elővezetésének, az őt érintő bizonyítást teljes terjedelmében le lehet folytatni, és vele szemben az ügydöntő határozatot meg lehet hozni. A hivatkozott szabályok arra az esetre állapítanak meg eltérő rendelkezéseket, ha az a vádlott, aki részére a bíróság engedélyezte, hogy a tárgyaláson ne legyen jelen, nyilatkozatának megfelelően nincs is jelen a tárgyaláson. A törvény szabályozásából az következik, hogy ilyenkor a vádlott tájékoztatást követően saját akaratából mond le a tárgyaláson való jelenlétről, és ezért nincs jelen a tárgyaláson, emiatt a törvény engedélye folytán jelenléte azon nem is kötelező. A vádlott ugyanakkor alapvető eljárásjogi jogosultságából következően a tárgyaláson akkor is megjelenhet, ha korábban ilyen nyilatkozatot tett, ebben az esetben az ő jelenléti és egyéb vádlotti jogaira a büntetőeljárás törvény általános szabályai az érvényesek, eltérő szabályozást a régi Be. nem tartalmaz.

[81] Mindezek alapján kettős következtetés vonható le: egyfelől, ha a bíróság felhívására a terhelt bejelenti, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni, és ezt a bíróság elfogadja, úgy az ő részvétele a tárgyaláson a továbbiakban nem kötelező, ha a tárgyaláson nem jelenik meg, úgy vele szemben a bizonyítási eljárás lefolytatható, távollétében az ügyben ítélet is születhet, vagy ilyen esetben a tárgyalást az ő távollétében törvényesen meg lehet tartani, az ő jelenléte az ilyen tárgyaláson nem kötelező. Másfelől, amennyiben a bíróság felhívására úgy nyilatkozik, hogy a tárgyaláson nem kíván jelen lenni, ezt a bíróság tudomásul veszi, és a tárgyaláson ezt követően megjelenik, úgy a jelenléti kötelezettségét kivéve az általános szabályok vonatkoznak rá. Mindebből az következik, hogy az a terhelt, aki a bíróság felhívására a régi Be. hivatkozott rendelkezései alapján bejelentette, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni, a tárgyalás azon részében, amely ezen elfogadott nyilatkozat alapján nem vett részt, jelenléte nem volt kötelező, a tárgyalás azon részében pedig, amelyen jelen volt, jelenléte okán nem állapítható meg az ő távolléte. Ezen okból kifolyólag nem állapítható meg az, hogy a tárgyalást olyan személy távollétében tartották volna meg, akinek a jelenléte a tárgyaláson kötelező lett volna, mert az V. rendű terhelt vagy részt vett a tárgyaláson és akkor nem volt távol, vagy pedig nem vett részt a tárgyaláson, de akkor bejelentett és elfogadott nyilatkozata alapján az ő jelenléte nem is volt kötelező.

[82] A Kúriának a tárgyalás előkészítése tárgyában hozott 92/2011. BK véleménye I. pontja értelmében a tanács elnöke a tárgyalás előkészítése során a régi Be. 263. § (1) bekezdésében megállapított kötelezettségének teljesítése és a tárgyalás kitűzésével (Be. 278. §) együtt járó feladatai elvégzése során, az ügy megismerése alapján ítéli meg, hogy a tárgyalás a vádlott jelenlétében megtartható-e. Amennyiben az ügyre felkészülésekor azt állapítja meg, hogy a régi Be. 75. § (1) bekezdésében foglaltak előreláthatólag akkor is teljesíthetők, ha a vádlott a tárgyalásról távol marad, akkor az idézés kézbesítésével egyidejűleg tájékoztatja, hogy a régi Be. 279. § (3) bekezdésében biztosított lehetőséggel élhet.

[83] A hivatkozott BK vélemény II. pontja szerint a vádlottnak nincs eljárási (alanyi) jogosultsága arra, hogy a tárgyaláson személyes jelenlétéről lemondjon. Ennek lehetősége a tárgyaláson kötelező jelenlét fő szabályához [régi Be. 240. § (3) bekezdés: ha e törvény másként nem rendelkezik, a tárgyalás a jegyzőkönyvvezető, a vádlott, az ügyész és – ha a védő jelenléte a tárgyaláson kötelező – védő nélkül nem tartható meg] képest kivételes, melynek megengedését a törvény a bíróságra (tanács elnökére) bízta. Az általános szabálytól eltérés megengedése az ügy adatainak bírói mérlegelésén múlik. Erre a tárgyalás folyamatában később is van lehetőség, nem csak hivatalból, de indítványra is.

[84] A hivatkozott BK vélemény V. pontja szerint, ha a vádlott – a bíróság tájékoztatására tett – távolmaradást bejelentő nyilatkozata a tárgyalásnak a régi Be. 281. § (5) bekezdése szerinti megtartás alatt érkezik meg, vagy a tárgyalás elnapolása után, a bíróság – kötelező védelem biztosítása mellett – az ügyet érdemben befejezheti a vádlott távollétében.

[85] A hivatkozott BK vélemény VII. pontja szerint a tárgyalás egységes akkor is, ha eredendően több napra tűzték ki, vagy ha a bizonyítás kiegészítése miatt, illetve más okból elnapolták. A vádlott tárgyalásról távolmaradást kérő nyilatkozata az egész elsőfokú bírósági tárgyalásra vonatkozik, ezért a távollét lehetőségére tájékoztatásnak csak egy alkalommal kell megtörténnie akkor is, ha az egyes tárgyalási hatánapok között viszonylag hosszabb idő telik el. A bíróság felhívásából jogot szerzett vádlott önszántából dönt úgy, hogy a tárgyaláson nem kíván jelen lenni. A tájékoztatás azt is tartalmazza, hogy a bíróság a tárgyalást nem csak megtagadhatja a vádlott távollétében, de az eljárást be is fejezheti. A vádlott ennek tudomásulvételével választott úgy, hogy a tárgyaláson nem kíván jelen lenni. Választását tiszteletben kell tartani, hacsak azt az igazságszolgáltatás működőképességének érdeke nem írja felül. Ezért a távolmaradást kérő vádlotti nyilatkozat annak a tudomásulvételével jelenti, hogy a tárgyalás minden eseményéről, történéséről távol kíván maradni, függetlenül azok eredményétől és kimenetelétől. Ezért indokolatlan – és a jogintézmény céljával, rendeltetésével ellentétes – minden olyan elvárás, amely szerint a vádlottat a bizonyítási eljárás eredményéről, változásairól, az eredetileg vádban indítványozott tanúkhöz képest további tanúk kihallgatásáról értesíteni kellene. Ennek semmi törvényi alapja nincs. Kivételt képez ez alól az ügyészi vádmódosítás, illetőleg a vádtól eltérő minősítés lehetőségének bíróság általi megállapítása. Erről a vádlottat értesíteni kell. Amikor a vádlott tájékoztatását tudomásul véve a tárgyalás távolmaradását kéri, majd a bíróság eszerint jár el, akkor a vádlott jogainak és érdekeinek védelméről a kötelező védelmet ellátott védő hivatott gondoskodni [Be. 279. § (4) bekezdés].

[86] A BK vélemény X. pontja szerint a vádlott a régi Be. 279. § (3) bekezdése szerinti nyilatkozata csak az elsőfokú tárgyalásra vonatkozik, a másod- és harmadfokú eljárásban a tárgyalás, illetve nyilvános ülés vádlott távollétének megtagarthatóságának feltételeit önállóan kell vizsgálni, és a vádlott előzetes bejelentésének kifejezetten azokra kell vonatkozni.

[87] A Kúria a hivatkozott 92/2011. BK véleménynek megfelelően vizsgálta az ezzel kapcsolatos szabályok betartását, és megállapította, hogy ennek megfelelően az V. rendű terhelt az első tárgyaláson is megtehetette az ezzel kapcsolatos bírói felhívásra azon nyilatkozatát, hogy a tárgyaláson nem kívánt jelen lenni, ez a nyilatkozata egész végig az elsőfokú eljárásban érvényes volt, mivel a régi – és jelenlegi – Be. szabályai alapján is a tárgyalás egységes akkor is, ha több tárgyalási napon tartják meg. A Kúria megállapította, hogy a megismételt másodfokú eljárást az általános szabályok szerint folytatták le, a

másodfokú eljárásban tartott nyilvános ülésen az V. rendű terhelt jelenléte a Be. más szabálya alapján nem volt kötelező [Be. 599. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont].

[88] Az V. rendű terhelt nyilatkozatának megtételére azt követően került sor, hogy a tanács elnöke őt az általa elfogadott és értett tolmács jelenlétében, valamint meghatalmazott védője jelenlétében kioktatta a távollétes eljárás lehetőségéről és annak szabályairól. A jegyzőkönyvből az állapítható meg, hogy a bíróság a régi Be. erre vonatkozó szabályairól és nyilatkozatának következményeiről őt kioktatta, ezzel kapcsolatban a tárgyaláson jelenlévő védője részéről észrevétel a tájékoztatással kapcsolatban nem volt. A tárgyalási jegyzőkönyv, mint közokirat, az ellenkező bizonyításáig hitelesen tartalmazza azt, hogy a tanács elnöke a terheltet a távollétes eljárás lehetőségéről és annak szabályairól kioktatta. A régi Be. 43. § (2) bekezdés f) pontja értelmében a terhelt jogosult arra, hogy büntetőeljárási jogairól és kötelezettségeiről, többek között a bíróságtól felvilágosítást kapjon.

[89] **VII.** Terhelt1 terhelt védője felülvizsgálati kérelmét másodlagosan a Be. 648. § b) pontjára, valamint 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapította a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjában írt eljárási szabálysértésre figyelemmel. A védő felülvizsgálati indítványában kifejtettek lényege az, hogy az ítéletek meghozatalában a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerint törvényi okból kizárt bíró vett részt, mert mind az első fokon eljáró bíró, mind a másodfokon eljáró bírói tanács objektivitása iránt megalapozott kételyek fogalmazhatóak meg, az ítélet meghozatalában mind a két bírósági eljárási szakban olyan bíró vett részt, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb szubjektív okból nem várható. A védő ezt a bíróság tekintetében arra alapozta, hogy az általa megjelölt, részben a nyomozás során a védő által hivatkozott eljárási szabályok megsértésének vizsgálatát a bírósági eljárásban nem végezték el megfelelően, nem tették lehetővé, hogy a védelem ezeket a bizonyítékokat, valamint a bizonyítási eljárás törvényességét megismerhessék és kontradiktórius eljárásban vitassák, erre figyelemmel a bírói bizonyítás tisztasága és megbízhatósága, végső soron az eljáró bírák objektivitása és pártatlansága szubjektív okból alappal kérdőjelezhető meg.

[90] A másodfokon eljáró bírói tanács elnökével szemben pedig álláspontja szerint a pártatlanság megkérdőjelezésére ezeken túl alapot ad az is, hogy a hatályon kívül helyezett másodfokú eljárásban eljáró bírói tanács tagjának utóbb a Kúria által felülvizsgálati eljárásban megállapított kizártságát korábban nem jelezte az eljáró másodfokú bíróság elnökének, noha alappal vélelmezhető, hogy az ügy iratainak ismeretében erről tudomással bírt.

[91] A védő felülvizsgálati indítványa ebben a részében is alaptalan.

[92] A Kúria először is az indítványban foglaltak teljes körű értékelése keretében vizsgálta, hogy a védő által felülvizsgálati indítványban megjelölt, a nyomozás során az indítvány szerint elkövetett eljárási szabálysértések, valamint az ügyben eljáró bíróságoknak a bizonyítási eljárás lefolytatása során ezek vizsgálata és értékelése, azok elmaradása, az ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettség teljesítése és a lefolytatott vizsgálat mértéke felülvizsgálati eljárás alapját képezhetik-e.

[93] A Be. 648. § b) pontja értelmében, a jogerős ügydöntő határozattal szemben felülvizsgálatnak az eljárási szabályok megsértése miatt is helye van, azt azonban, hogy mely

eljárási szabálysértésekre történő hivatkozással van helye a rendkívüli jogorvoslatnak, a Be. 649. § (2) bekezdése határozza meg. Ezen eljárás szabálysértések köre nem tágítható, az e körön kívül eső eljárás szabálysértések miatt felülvizsgálati indítvány előterjesztésének nincs helye.

[94] A Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárás szabálysértések a következők:

a bíróság a határozatát

a) joghatóság hiányában

b) magánindítvány, feljelentés, vagy a legfőbb ügyésznek a 4. § (9) bekezdésében vagy a Btk. 3. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezése hiányában,

c) nem az arra jogosult által emelt vád alapján,

d) a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárás szabálysértéssel vagy

e) a súlyosítási tilalom megsértésével hozta meg.

[95] A Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárás szabálysértések a következők:

a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen,

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt,

c) a bíróság hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el,

d) a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező,

e) a bíróság az 567. § (1) bekezdés a)-b) és d)-e) pontjaiban, valamint a (2) bekezdésében meghatározott valamely ok törvénysértő megállapítása miatt az eljárást megszüntette,

f) az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[96] A felülvizsgálati indítványban hivatkozott, a nyomozás során az indítvány szerint megvalósuló, illetőleg a bíróság eljárásában ezek értékelésével kapcsolatosan kifogásolt eljárás szabálysértések megvalósulásuk esetén sem tartoznak a felülvizsgálattal támadható eljárás szabálysértések körébe. Változatlan irányadó az az ítélkezési gyakorlat, mely szerint a

nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt nincs helye felülvizsgálatnak. Azok relatív szabálysértést valósítanak meg, amelyek nem tartoznak a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe (BH 2015.154.).

[97] Az indokolási kötelezettség megsértése csak abban az esetben képez felülvizsgálati okot, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. Az indokolás abban az esetben ellentétes teljes mértékben a rendelkező résszel, ha a büntetőjogi főkérdések tekintetében, a bűnösség megállapítása, a büntetőjogi jogkövetkezmények kiszabása körében az indokolás teljesen ellentétes a rendelkező résszel.

[98] A Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat, az ügydöntő határozat egyes súlyos, a törvényben meghatározott jogi hiányosságainak orvoslására, és nem az esetleges ténybeli hiányosságok orvoslására szolgál. A törvény ezért még a felülvizsgálati eljárás lefolytatása során sem teszi lehetővé azt, hogy a megállapított tényállást, illetve az ahhoz vezető okfolyamatot a Kúria vizsgálja. A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[99] Mindezek alapján a védő másodlagos indítványában megjelölt, az ügyben eljáró bíróságok pártatlanságának hiányát alátámasztani hivatott eljárási szabálysértések, melynek egy része a nyomozás során lefolytatott bizonyítási cselekményekkel kapcsolatos, más részben pedig az ügyben eljáró bíróságok bizonyítékok értékelésének, bizonyítékok törvényességének és felhasználhatóságának vizsgálatával, a bizonyítási eljárás lefolytatásával és terjedelmével, az ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettség teljesítésével, illetőleg ennek terjedelmével kapcsolatos, törvényben kizárt.

[100] A védő a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében maga is egyértelműsíti, hogy az általa megjelölt eljárásjogi szabályok megsértését, a bizonyítékok beszerzésének, felhasználhatóságának, értékelésének körülményeit csak annak bizonyítása érdekében jelölte meg, hogy álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem megfelelően biztosították a jogerős határozat tényalapjául vett bizonyítékok beszerzésének, a felhasználásának, értékelésének alapjogi, eljárási törvényi garanciák alapján történő vizsgálatát és védői vitatását, és ezek alapján megalapozott kételyek fogalmazhatók meg a perbíróságok objektivitása iránt.

[101] A Kúria ezt követően megvizsgálta, hogy a felülvizsgálati indítvány ezzel kapcsolatos érvelése alapján megállapítható-e az, hogy az ügyben a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjára figyelemmel olyan bíró vett részt, akitől az ügy elfogulatlan elbírálása nem volt elvárható, és erre figyelemmel az ügydöntő határozatok meghozatalában ezen okból kizárt bíró vett részt; illetőleg vizsgálta azt is, hogy kizárási ok bejelentése felülvizsgálati eljárás alapjául szolgálhat-e, felülvizsgálati eljárásban jelen ügyben vitatható-e.

[102] A Kúria mindezek alapján a következőket állapította meg:

[103] Arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság eljárásában a régi Be. volt hatályban, a hatályon kívül helyezési ok, így a felülvizsgálati ok megállapíthatóságánál az elsőfokú bíróság eljárásában hatályos törvény vonatkozó rendelkezéseit kell figyelembe venni.

[104] A régi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja értelmében bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

[105] A régi Be. 373. § (1) bekezdés II.b) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósul meg, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[106] A következetes bírói gyakorlat szerint a bíró kizárásának lehetséges okát az ügghöz kötötten kell vizsgálni, és esetileg kell tisztázni, hogy az eljáró bíró esetében az elfogultság megállapítható-e. Az erre vonatkozó bejelentést ugyanakkor alapos és konkrét okokkal kell alátámasztani. Az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása, amely közvetett összefüggésbe sem hozható a bíró személyével, nem alkalmas a kizárási ok megvizsgálására.

[107] Az Alkotmánybíróság a 25/2013. (X. 4.) AB határozatában rámutatott arra, hogy a kizárási indítványok egyébként sem korlátlanul, hanem csak az eljárási törvény által előjött szigorúbb rendben gyakorolhatók; azaz a felülvizsgálati eljárás során is irányadó a (rég) Be. 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban is az elfogultság, mint kizárási ok akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, melyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

[108] A felülvizsgálati indítványában a védő nem az eljáró bíró személyéhez kötődő elfogultsági okot (nem az ügyben eljáró bíró viselkedésével, megnyilvánulásával, előítéletes magatartásával kapcsolatos, illetve az eljárás más résztvevőjével kapcsolatos viszonyrendszerben értelmezhető, személyes vagy más olyan kapcsolatot, amely alapján külső szemlélő is feltételezhetné a pártatlanság hiányát) jelöl meg, hanem az eljárási cselekmények lefolytatása menetét és módját kifogásolja. A Kúria megállapította, annak a vitatása, hogy a bírósági eljárás lefolytatása során az eljáró bíró az eljárási cselekmény egyes szabályait milyen mértékben tartotta meg, azok sérelmével folytatta-e le a bizonyítási eljárást, ezzel kapcsolatos indokolási kötelezettségének eleget tett-e és ha igen, milyen mértékben, önmagában nem adhat alapot annak megállapítására, hogy az ügyben eljáró bírótól az ügy elfogulatlan megítélése nem várható el. Az ügyben eljáró ügyész vagy védő kizárására sem kerülhet sor azon az alapon, hogy ügyészi vagy védői tevékenységét a büntetőeljárási törvény, valamint az ügyészi, ügyvédi törvény által előírt kötelezettségek milyen mértékű és színvonalú teljesítésével, vagy esetlegesen annak megszegésével teljesíti, kivéve, ha ezek alapján megállapítható, hogy a vele szemben törvényben meghatározott kizárási ok áll fenn, vagy a védő a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsít, esetleg olyan további terhelt védelmét is ellátja, akinek érdekei a terhelt magatartásával ellentétesek. Az ügyben eljáró bíró esetében ugyanezen kritériumok érvényesek, az eljárási cselekmények lefolytatása, azok törvényessége, a meghozott határozatok jogszerűsége, a bizonyítási eljárás lefolytatásával kapcsolatos szabályok megtartása, az indokolási kötelezettség teljesítése az eljárás során biztosított rendes, illetve meghatározott esetekben rendkívüli jogorvoslat során orvosolhatók, önmagában azonban nem eredményezhetik az ügyben eljáró bíró kizárását, kivéve, ha ezen

magatartása az ügyben résztvevő személyekkel szemben szubjektív pártatlanság kritériumainak megsértését jelenti, vagy az eljárás résztvevői számára, illetve külső szemlélő számára objektíven észlelhetően egy olyan személyi kapcsolatrendszer része, mely az eljárás egyes résztvevőjéhez vagy más személyhez – aki meghatározó az eljárás lefolytatása menetében fűződő kapcsolatrendszer okán – kapcsolódása miatt objektíven is feltételezhetővé teszi, hogy ezen személyes kapcsolatra figyelemmel az eljárás elfogulatlan lefolytatása tőle nem várható.

[109] A Kúria emellett megállapította: nyilvánvaló, hogy a felülvizsgálati indítványt benyújtó védőnek már a jogerős befejezés előtt tudomása volt az általa megjelölt azon vélelmezett eljárási szabályszegésekről, amelyekre az eljárt bíró pártatlanságának hiányát alapozza, ilyen okból sem az V. rendű terhelt, sem védője nem terjesztett elő kizárás iránti indítványt az ügyben eljáró bíróval szemben.

[110] Az ügyben eljáró elsőfokú bíróság tagjaival szemben egyéb szubjektív vagy objektív pártatlansági okot a védő nem jelölt meg.

[111] A Kúria rámutat arra, hogy a megismételt másodfokú eljárásban a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja a korábban hatályos régi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjával azonos módon szabályozza a kizárási okot, emellett a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja a régi Be. 373. § (1) bekezdés II.b) pontjával azonos módon tartalmazza a hatályon kívül helyezést eredményező eljárási okot. Emiatt a kizárt bíró eljárására alapított felülvizsgálatra a Be. 649. § (2) bekezdése alapján a korábbi régi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjával egyezően lehetőség van. Mindezek tükrében az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozatában foglaltak a jelenlegi Be. vonatkozásában is irányadóak.

[112] A hivatkozott határozatában az Alkotmánybíróság kimondta: az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány (rendelkező rész 1. pont) abban az esetben is, ha a kizárási ok a jogerős döntés meghozatalát követően merült fel; a törvény egyéb szabályainak megfelelő felülvizsgálati indítványt érdemben kell vizsgálni, értékelni és elbírálni (indokolás {50}).

[113] Az AB határozat értelmében a bíró elfogultságára hivatkozás csak azok esetében képezhet felülvizsgálati okot, „akik első ízben, olyan konkrét körülményt kívánnak érvényesíteni, amelyről bizonyítják, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást” (indokolás {40}).

[114] A terhelt és az érdekében eljáró védő a jogerős ítélet meghozatala előtt szükségképpen ismeretében volt annak, hogy – állítása szerinti szabálysértések miatt – szerintük elfogult bíró járt el, ezért ugyanezen körülmény nem új, az Alkotmánybíróság határozatában kifejtettek alapján nem képezhet felülvizsgálati okot.

[115] Miután a 25/2013. (X. 4.) AB határozat kizárólag azok számára nyitotta meg a felülvizsgálati utat, akik a bíróság ügydöntő határozatának jogerőre emelkedése után

szereztek tudomást az elfogultságról, a felülvizsgálati indítványt előterjesztő védő részéről nem teljesült az „utólagos első ízben” vitathatóság feltétele. A fentiekre tekintettel a védő felülvizsgálati indítványa az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró részvételére alapított része a törvényben kizárt. Ugyanezek érvényesülnek a megismételt másodfokú eljárásban eljáró bírói tanács tagjaival kapcsolatosan is.

[116] A Kúria emellett rámutat, azt a törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott konkrét ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, s csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bíró pártatlansága iránt ésszerű (megalapozott) kételyt ébresztenei alkalmasak (EBH 2014.B.4.). Ezen ún. relatív kizárási ok esetében mérlegelni kell, hogy alkalmazásának feltételei fennállnának-e. Az a védői hivatkozás, hogy a megismételt másodfokú eljárásban eljáró tanács elnökétől az ügy elfogulatlan elbírálása azért nem lenne elvárható, mert a korábbi, egyébként a Kúria határozatával hatályon kívül helyezett másodfokú határozat meghozatalát megelőző eljárásban nem észlelte és nem jelentett be kizárási okot a tanácsa azon tagjával szemben, akivel szemben a kizárási ok fennállását (egyébként objektív okból) a Kúria megállapította, erre nem alkalmas. Abban az esetben, ha az ügyben a megismételt másodfokú eljárásban eljáró tanács elnöke a korábbi eljárás során nem észlelte a tanács tagjával szemben fennálló objektív kizárási okot, ez éppen e tudattartalmának hiánya miatt nem alkalmas a pártatlanság befolyásolására. Amennyiben a korábban eljáró tanács tagjának kizártságát észlelte, és annak bejelentését elmulasztotta, ugyancsak nem alkalmas annak megállapítására, hogy a felülvizsgálattal támadott, megismételt másodfokú eljárásban a korábban kizárt bíró nélkül eljáró tanács eljárásában és a határozat meghozatalában nem lenne tőle elvárható az ügy elfogulatlan elbírálása, mivel a megismételt másodfokú eljárásban a korábbi kizárási ok nem állt fenn, így ez értelemszerűen nem hozható semmilyen módon összefüggésbe a megismételt másodfokú eljárás lefolytatásával és a másodfokú határozat meghozatalával. Az ügyben másodfokon eljáró tanács tagjaival szemben olyan körülmény, amely szubjektív vagy objektív okból alátámasztaná azt, hogy a megismételt másodfokú eljárásban eljáró bírótól az ügy elfogulatlan megítélése nem volt elvárható, nem állapítható meg, és ilyen tényre – a hivatkozott vélelmezett eljárási szabálysértéseken túl – a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozik.

[117] A Kúria emellett azt is megállapította, hogy a megismételt másodfokú eljárásban értelemszerűen ismert volt az V. rendű terhelt és védője számára is az, hogy a Kúria a korábbi másodfokú határozatot azért helyezte hatályon kívül, mert a másodfokú határozat meghozatalában kizárt bíró vett részt, erre figyelemmel az Alkotmánybíróság határozatában foglaltakra tekintettel ez nem képezhet felülvizsgálati okot, mivel nem első ízben olyan konkrét körülményt érvényesít, amelyről a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást [25/2013. (X. 4.) AB határozat indokolás {40}].

[118] A Kúria mindezek ellenére a védőnek a pártatlan eljárással kapcsolatosan kifejtett érveit megvizsgálta, és azzal összefüggésben a következőkre mutat rá:

[119] A védő felülvizsgálati indítványában hivatkozott az EJEB (Emberi Jogok Európai Bírósága, a továbbiakban: Bíróság) nagykamara Micallef ügyben lefektetett szempontjaira, azokat azonban nem részletezte.

[120] A hivatkozott Micallef v. Málta (17056/06. számú, 2009. október 5-ei döntés) indokolásának a bírói függetlenségre és pártatlanságra vonatkozó jelen ügy szempontjából figyelembe vehető megállapításai a következők:

[121] A pártatlanság általában az előítéletesség vagy elfogultság hiányát jelenti és ennek megléte többféleképpen vizsgálható. Az Egyezmény 6. cikk 1) pontjának való megfelelés eldöntése során – a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint – a bíró pártatlanságát a szubjektív és az objektív teszt alapján kell megállapítani.

[122] A szubjektív teszt során az adott bíró személyes meggyőződését és magatartását kell figyelembe venni, vagyis azt, hogy a bírónak volt-e személyes jellegű előítélete, elfogultsága egy adott ügyben. Az objektív teszt pedig arra irányul, hogy a bíróság és annak összetétele nyújtott-e elegendő garanciát ahhoz, hogy kizárjon minden jogos kétséget a pártatlanság megsértésével kapcsolatban. {§ 93}

[123] A szubjektív teszt lefolytatása kapcsán a Bíróság ítélkezési gyakorlatában már régóta bevált elv, hogy az ellenkező bizonyításáig azt kell vélelmezni, hogy a bíró elfogulatlan, pártatlan. A bizonyítás során azt kell vizsgálni, hogy a bíró maga személyes okokból ellenséges vagy rosszindulatú volt-e. {§ 94}

[124] A pártatlanság kérdését felvető ügyek túlnyomó többségében a Bíróság az objektív tesztre összpontosított. Ettől függetlenül nem lehet a két tesztet elválasztani, mivel mindkét szempont fontos: nem csak objektív módon, külső szemlélő szemszögéből merülhet fel a pártatlansággal kapcsolatban kétely (objektív teszt), hanem az ítélkezéssel is, ezért személyes meggyőződésének kérdésére is kell figyelni (szubjektív teszt). Utóbbit nehezebb bizonyítani, és éppen ezért fontos az objektív teszt, mint garancia a pártatlanság megkérdőjelezése során. {§ 95}

[125] Az objektív teszt lefolytatásakor meg kell határozni, hogy a bíró magatartásától teljesen függetlenül vannak-e olyan tények, amelyek kétséget ébresztenek a pártatlanságát illetően. Ez azt jelenti, hogy annak eldöntése során, hogy egy adott ügyben van-e jogos okunk attól tartani, hogy egy adott bíró vagy bírói testület nem pártatlan, a résztvevő személyek álláspontja fontos, de nem döntő. Ami döntő, az az, hogy ez a félelem objektíve megalapozottnak tekinthető-e. {§ 96}

[126] Az objektív vizsgálat többnyire az eljárás résztvevői között fennálló hierarchikus vagy egyéb kapcsolatokra vonatkozik. Ezért minden ügyben el kell döntenie, hogy a szóban forgó kapcsolat olyan jellegű-e és mértékű-e, amely a pártatlanság hiányát jelzi a bíróság részéről. {§ 97}

[127] A Bíróság megállapította, hogy az érintett ügyben a máltai jog két szempontból is hiányos volt az eljárás idején, egyfelől nem voltak olyan szabályok, amelyek automatikussá tehetnék volna a bírák számára azt, hogy olyan ügyekben, amelyekben felmerül az aggály a pártatlansággal kapcsolatban, a kizárási okot bejelenthessék, másrésről a máltai jog szerint nem volt problematikus és megtámadható a bíró és az ügyvéd közötti testvéri kapcsolat. A

törvény így önmagában nem nyújtott megfelelő garanciákat a szubjektív és az objektív pártatlanság tekintetében. {§ 100}

[128] A Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdése meghatározza, hogy a bíróság az eljárás során pártatlan kell, hogy legyen. A pártatlanság az elfogultság és az előítélet hiányára is kiterjed, több módon is tesztelhető. Az adott körülményektől függően a pártatlanság és a függetlenség elvei – a szoros kapcsolat miatt – együttes vizsgálatot igényelnek [Wettstein kontra Svájc § 43, Micallef kontra Málta {GC}, § 93].

[129] A Micallef ügy alapján meghatározottak szerint a Bíróság szubjektív és objektív tesztet is végezhet pártatlanság megítélése során. Ettől függetlenül nincs tiszta elválasztás a szubjektív és objektív pártatlanság között, minthogy egy bíró viselkedése nem csupán egy külső szemlélő szempontjából ébreszthet kétséget a pártatlansága tekintetében (objektív teszt), de felvetheti a bíró személyes meggyőződésének kérdését is (szubjektív teszt). Ezért egyes ügyekben, ahol nehéz lehet olyan bizonyítékot szolgáltatni, amely megdönti a bíró szubjektív pártatlanságának vélelmét, az objektív pártatlanság követelménye további fontos garanciákkal szolgál [Micallef kontra Málta {GC}, § 95, § 101].

[130] A szubjektív teszt alkalmazásakor a Bíróság állandó gyakorlata, hogy „a bíró személyes pártatlanságát feltételezni kell, amíg nincs bizonyíték az ellenkezőjére” [Le Combre, Van Leuven De Meyere kontra Belgium, § 58; Micallef kontra Málta {GC}, § 94]. A Bíróság gyakorlatában hosszú ideje megtalálható az az elv, hogy a bíróságot személyes előítélettől és elfogultságtól mentesnek kell vélelményezni (egyebek mellett Driza kontra Albánia § 75).

[131] A Bíróság gyakorlatában a bírói pártatlanság hiányának kérdése többek között funkcionális jellegű helyzetekben is felmerülhet, melynek egyik esete a különböző bírói funkciók gyakorlása. Ilyen jellegű helyzetnek tekinthető a magyar büntetőeljárás törvényben szabályozott azon helyzet, amely szerint a vádemelést követő bírósági eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a vádemelést megelőzően nyomozási bíróként járt el, vagy a nyomozási bíró határozata elleni jogorvoslat elbírálásában vett részt. Jelen ügyben az ilyen jellegű kizárási okot a bíróságok figyelembe vették, a korábbi másodfokú eljárásban hozott határozat hatályon kívül helyezésére a Kúria által egy korábban benyújtott felülvizsgálati indítvány alapján éppen ezen okból került sor. A Kúria ugyanakkor a korábbi felülvizsgálati indítványt azon részében nem tartotta megalapozottnak, amely az ügyben másodfokon eljáró tanács elnökével szemben került előterjesztésre, figyelemmel a büntetőeljárás törvény ezen kizárási ok tekintetében időponti korlátot meghatározó, Alkotmánybíróság által vizsgált és meg nem semmisített rendelkezése alkalmazását figyelembe véve (Kúria Bfv.III.1010/2018/47.).

[132] A Bíróság személyes jellegű helyzetek fennállása alapján is megállapíthatja a pártatlanság elvét (Plangborger kontra Svédország § 35; Gautrin és mások kontra Franciaország § 59), például, ha szakmai vagy személyes kapcsolat van a bíró és a fél vagy a fél ügyvédje között [többek között Pestador valero kontra Spanyolország § 27, Micallef kontra Málta {GC} § 102].

[133] A Kúria megállapította, hogy a rögzített szempontrendszer alapján jelen ügyben a pártatlanság megsértését a Be. bíró kizárását megalapozó, régi Be. 21. § (1) bekezdés e) pont,

illetve Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultságot nem lehet észlelni. Az ügyben eljáró bíróságok magatartása a szubjektív teszt alapján sem mutat elfogultságot, nem állapítható meg az ügyben eljáró bírók személyes jellegű előítélete, elfogultsága, az ellenkező bizonyításáig pedig azt kell vélelmezni, hogy a bíró elfogulatlan, pártatlan. Az objektív teszt szempontrendszere alapján sem lehet rögzíteni az ügyben eljáró bírók elfogultságát. Az ügyben nem lehet megállapítani azt, hogy olyan tények állnának fenn, mely alapján objektíve jogos volt attól tartani, hogy az ügyben eljáró bíró vagy bírói tanács nem pártatlan. E tekintetben a résztvevő személyek, az V. rendű terhelt és védője álláspontja fontos, de nem döntő. Ami döntő, az az, hogy ez a félelem objektíve megalapozottnak tekinthető-e.

[134] A Kúria megállapította továbbá, hogy az első- és másodfokú bíróság által lefolytatott eljárás során az V. rendű terhelt védelmének érdekében védő járt el, aki minden tárgyaláson részt vett. Az V. rendű terhelt a bíróság eljárásában részt vett, az elsőfokú bíróság eljárásának minden tárgyalásán jelen volt, a másodfokú eljárásban is részt vett, a másodfokú bíróság által tartott nyilvános ülésen részt vehetett, részvételi joga biztosítva volt. Az ügyben az V. rendű terhelt részére tolmács került biztosításra, az V. rendű vádlott az eljáró tolmács személyét elfogadta, a tolmácsolást értette. Az V. rendű terhelt és védője a bizonyításban részt vett, az eljárási cselekményeken, a tárgyaláson és a nyilvános ülésen vallomást, észrevételt, nyilatkozatot tehetett, a tárgyalási jegyzőkönyvek alapján erre több alkalommal sor került. Az V. rendű terhelt az eljárás során anyanyelvének használatával kommunikálhatott a bírósággal, észrevételeinek, indítványainak előterjesztésére joga volt, ezzel élt is. Az V. rendű terhelt eljárási jogairól és kötelezettségeiről felvilágosítást kapott, érdekében védő járt el, akinek a régi és az új büntetőeljárási törvény alapján is kötelezettsége volt a terhelttel a kapcsolatot késedelem nélkül felvenni, a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszközt és módot kellő időben felhasználni, a terheltet a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítani, a jogairól tájékoztatni, a terheltet mentő, illetőleg a felelősségét enyhítő tények felderítését szorgalmazni, joga volt a védelem érdekében az ügyben tájékozódni, a jogszabályokban biztosított lehetőségek és feltételek keretei között adatokat szerezni és gyűjteni [rég. Be. 50. § (1) és (2) bekezdés, Be. 42. § (4) bekezdés]. A terhelt érdekében eljáró védő az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala előtt perbeszédet tartott, amelyben lehetősége volt a lefolytatott bizonyítási eljárást, a bizonyítékokat, azok értékelését vitatni, kifogásolni és saját érveit előterjeszteni, ugyancsak lehetősége volt a másodfokú bíróság határozatának meghozatala előtt a nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatosan, annak megalapozottságával, az általa felülvizsgálati eljárásban kifogásolt eljárási szabálysértésekkel kapcsolatosan álláspontját előadni. Mindezekre az V. rendű terheltnek is lehetősége lett volna, amennyiben a nyilvános ülésen jelenléti és felszólalási jogával él.

[135] A védő felülvizsgálati eljárásban kifejtett álláspontjával szemben a bírósági eljárás lefolytatása, a bizonyítás felvétele kontradiktórus eljárásban történt, az eljárás ügyiratai alapján a büntetőeljárási törvények szerint meghatározott módon zajlott a bizonyítás lefolytatása, melynek során mind az ügyész, mind a védő élhetett a bizonyítással kapcsolatos jogaival. A bíróság a személyi bizonyítékokat szolgáltató személyek, a vádlottak és a tanúk kihallgatását tárgyaláson kontradiktórus eljárásban végezte, a tárgyaláson kihallgatott személyekhez a jelenlévő jogosultak kérdéseket intézhettek, észrevételt tehettek, a bizonyítás anyagává tett egyéb bizonyítási eszközöket a bíróság a tárgyaláson a közvetlenség elvének megfelelően tette a bizonyítás anyagává, az ismertetésre a jelenlévő jogosultak, így többek között az V. rendű terhelt védője is észrevételt tett és indítványt tehetett, kérhette annak kiegészítését, ezen jogaira a jelenlévőket figyelmeztették is. A védő nem hivatkozhat olyan jog nem gyakorlására, amely számára biztosítva volt, és amely megtétele védői

kötelezettségeinél fogva kötelező volt. Az, hogy bíróság a nyomozás során lefolytatott bizonyítást, a beszerzett bizonyítékok felhasználását, a bizonyítékok törvényességének vizsgálatát, azok kirekesztését nem a védő által kívánatosnak tartott módon és mértékben végezte el, illetve a védő által hivatkozott, attól eltérő jogi álláspontra helyezkedett ezen kérdésekben, nem szolgálhat a pártatlanság hiányának megállapítása alapjául. A bírónak ugyanis nem csak joga, de kötelezettsége is, hogy annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről döntsön, aki ellen vádat emeltek, köteles a vádat kimeríteni arra figyelemmel, hogy a büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés egymástól elkülönül [régi Be. 1. §, 2. § (3) és (4) bekezdés, Be. 5. §, 6. § (1), (2), (3) bekezdése]. A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatók. A bíróság dönt büntetőügyben [Magyarország Alaptörvénye 26. cikk (1) bekezdés, 25. cikk (2) bekezdés].

[136] Az ügyben eljáró bíróságok a többek között az V. rendű terhelt ellen emelt vád tárgyában döntöttek, megállapították az V. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét, az ő vonatkozásában a vádat kimerítették. Ebben a körben a tényállást a bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárásra alapozták, amelyben az ítélező tevékenységtől a vád és a védelem is elkülönült, a bizonyítási eljárás lefolytatása során a bíróság előtti eljárásban a vádnak és a védelemnek azonos jogosultságai voltak, az eljárás lefolytatása során a bíróság olyan tevékenysége nem állapítható meg, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatásakor a vádat a védelemmel szemben előnybe hozta volna, illetve a bíróság eljárásában eltérő módon kezelte volna. A bíróság eljárásában ugyancsak nem állapítható meg az, hogy az V. rendű terhelt és védője vonatkozásában jogkorlátozó magatartást tanúsított volna, törvénysértő módon akadályozta volna a védő és a terhelt jogainak gyakorlását. A felülvizsgálati indítványában a védő sem hivatkozik arra, hogy védelmi jogaiban bíróság által korlátozva lett volna, a megjelölt eljárásjogi törvényi, alapjogi hiányosságokat a bíróság bizonyítékbeszerző, bizonyíték felhasználásának engedélyező, bizonyítékértékelő tevékenységének, valamint az ezzel kapcsolatos indokolásának az elégtelenségében látta. A bíróság ilyen tevékenysége pedig egyenlő módon hat ki az ügyben eljáró valamennyi félre. Az, hogy a bíróság a nyomozás során beszerzett bizonyítékok törvényességét milyen mértékben vizsgálta, a bizonyítást milyen elvek alapján folytatta le, a bizonyítékok törvényességét milyen alapon és milyen részletes indokolással állapította meg, továbbá mely bizonyítékot egyenként és összességében hogyan értékelt, olyan tevékenység, amely az eljárás mindkét oldalára, a vád és a védelem oldalára egyenlő mértékben hat ki, annak esetleges hiányosságai mindkét részről támadhatók, a rendes jogorvoslat során a másodfokú eljárásban vitathatók, a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottságát vizsgálnia kell, a bizonyítás vonatkozásában fellebbezéssel támadott tényeket és körülményeket vizsgálnia kell, azok vitatására rendes jogorvoslat keretében van lehetőség. Mindezek miatt megállapítható, hogy a védő által kifogásolt, a bizonyítási eljárással kapcsolatosan megjelölt bírói magatartások nem eredményezhetik a pártatlanság objektív kritériumának sérelmét, ez alapján az V. rendű terhelt és védőjének ezen félelme objektíve megalapozottnak nem tekinthető.

[137] A Micallef-ügyben kifogásolt két konkrét körülmény a magyar eljárásjogban nem állt fenn, lehetőség volt arra, hogy az ügyben eljáró bírók saját pártatlanságukkal kapcsolatosan bejelentést tegyenek, másfelől pedig az ügyre kiható rokon vagy egyéb kapcsolat alapján a bíró kizárását lehet kezdeményezni, mely kizárásról a bíróság másik tanácsa dönt. Az alapeljárásban lehetőség volt arra, hogy az V. rendű terhelt és védője az ügyben eljáró bírákkal szemben kizárás iránti indítványt terjesszenek elő, amelyet az érintett bírótól eltérő más bírói tanács bírál el.

[138] Az Alaptörvény védő által hivatkozott XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[139] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit sem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[140] A Kúriának felülvizsgálati eljárás keretein belül hatásköri okból nincsen arra lehetősége, hogy a védő által hivatkozottak szerint az Alaptörvény ezen rendelkezéseinek sérelmét vizsgálja.

[141] A védő hivatkozása a BH 2018.K.1. számú eseti döntésre téves.

[142] A Kúria EBH 2018.K.1. számon közzétett döntése értelmében a titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok jogszerűségi vizsgálatára a Közigazgatási Bíróság törvényi felhatalmazás hiányában nem jogosult. Ennél fogva miután az Európai Unió Bírósága (EUB) döntésében előírt kontradiktórius eljárásban való felülvizsgálat a közigazgatási perben nem valósulhat meg mindaddig, amíg a büntető bíróság döntésével azok beszerzésének jogszerűségéről nem dönt, bizonyítékként nem használhatók fel. A szabad bizonyítás rendszeréből következően valamennyi, az eljárás során feltárt körülmény mérlegelése alapján kell az ügyben a tényállást megállapítani. Az EUB ítéletéből nem következik, hogy bármely körülménynek kizárólagos jelentőséget kellene tulajdonítani. Az új eljárásban az adóhatóság a Ket. 50. § (6) bekezdés alapján köteles a feltárt bizonyítékok értékelésére, mérlegelésére.

[143] A hivatkozott döntés közigazgatási bírósági eljárásban született, az arra vonatkozik, hogy a titkos információgyűjtés során, illetve nyomozati eljárás során alkalmazott kényszerintézkedések elrendelésével beszerzett bizonyítékok adóhatósági eljárásban történő felhasználhatóságát az eltérő szabályozás okán eltérően kell kezelni és megítélni. A Kúria ezen döntése szerint helytálló az az álláspont, hogy mindaddig, amíg a büntető bíróság kontradiktórius eljárásában ezen bizonyítékok beszerzésének jogszerűség vizsgálatát nem végzi el, addig ezek felhasználására nincs jogi lehetőség. Az Art. és a Ket. szabályai alapján nem lehet elvégezni a jogszerűségi és az EUB által előírt szükségesség-arányossági teszt vizsgálatát, ilyet a Pp. sem biztosít a Közigazgatási Bíróság számára. A hivatkozott elvi bírósági döntés a közigazgatási ügyben eljáró bíróságok eljárásában bizonyítékként felhasználni kívánt ilyen bizonyítékok felhasználhatóságára vonatkozik, az jelen ügyben nem releváns, abból a védő által felülvizsgálati indítványában felsorolt megállapítások nem következnek, és annak a büntetőeljárásra kiható jogértelmezése nincs.

[144] A Kúria megjelölt EBH 2018.K.1. számú határozatában szereplő, az Európai Unió Bírósága C-419/14. számú ítéletnek nincs és nem is lehet kihatása a büntetőeljárásra, az Európai Unió Bírósága (EUB) által előírt szükségesség-arányossági teszt a büntetőeljárásban

lefolytatott bizonyításra, a bizonyítékok értékelésére, a büntetőügyben eljáró bíróságok pártatlanságára nem vonatkoztatható, azzal összefüggésbe nem hozható.

[145] A Kúria a védő által felülvizsgálati indítványában másodlagos indítványként megjelölt, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okra a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára történő hivatkozással, a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja [illetve annak megfelelően a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja] rendelkezésére történő hivatkozással benyújtott felülvizsgálati indítványt e részében az Alkolmánybíróság ismertetett határozatára figyelemmel kizártnak (egyébiránt érdemében megalapozatlannak is) tartotta.

[146] **VIII.** Az V. rendű terhelt meghatalmazott védője felülvizsgálati indítványának harmadlagos kérelem részében annak megállapítását kérte, hogy az V. rendű terhelt folytatólagosan, társtettesként elkövetett embercsempészség büntetében, mint bünszervezetben elkövető bűnösségének megállapítása a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével történt, továbbá a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a bíróság a Btk. más szabályának megsértésével törvénysértő büntetést és intézkedést szabott ki [Be. 648. § (1) bekezdés a) pont és 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont és b) pont ba) alpont] és ez alapján indítványozta, hogy a Kúria a támadott ítéleteket helyezze hatályon kívül, mert a Be. 662. § (2) bekezdése szerinti határozat meghozatala a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatása és a törvénynek megfelelő határozat hozatala álláspontja szerint az ügyiratok alapján nem lehetséges.

[147] A felülvizsgálati indítvány e részében részben kizárt, részben alaptalan.

[148] A Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható.

[149] A Be. 671. § 1., 4., és 12. pontjai értelmében egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapításáról, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésről, illetve a vagyonek kobzásáról.

[150] Mindezek alapján megállapítható, hogy a felülvizsgálati indítvány azon részében, mely az V. rendű terhelttel szemben az alapeljárásban hozott jogerős ügydöntő határozatnak a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezését, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának megállapítását és a vagyonek kobzást sérelmezi, törvényben kizárt. Ezen kérdések tekintetében felülvizsgálat helyett egyszerűsített felülvizsgálatnak van helye a Be. 672. § (2) bekezdése értelmében az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnál, melyet a 672. § (3) bekezdése alapján a terhelt és a védő is indítványozhat.

[151] Az indítvány azon részében, amelyben a megállapított jogerős ítéleti tényállást, az ahhoz vezető okfolyamatot, a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítékok értékelését támadja, az egyes nyomozati tanúvallomások, telefon lehallgatások, a titkos információgyűjtések jogszerűségét és felhasználhatóságát vitatja, a tárgyalási jegyzőkönyvek bizonyítékként történő felhasználhatóságával, illetve jogszabályszerűségével kapcsolatosak,

ehhez kapcsolódóan relatív eljárási szabálysértéseket állít, illetve az ítéleti tényállás megalapozottságát felderítetlenségre és iratellenességre utalással vitatja, törvényben kizárt.

[152] A Be. 650. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[153] A Be. 659. § (1) bekezdése kimondja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[154] Mindezekből következik, hogy a védő által felülvizsgálati indítványának ezen részében megjelölt felülvizsgálati ok az irányadó jogerős ítéleti tényállás alapján, az abban foglaltak figyelembevételével bírálendő el: jelen ügyben az, hogy az V. rendű terhelt bűnössége a büntető anyagi jogszabályok szabályainak megsértésével lett-e megállapítva, továbbá, hogy a megállapított bűncselekmény minősítése törvényes-e, illetve, hogy a Btk. más szabályának megsértése megállapítható-e, és ez eredményezett-e törvénysértő büntetést vagy intézkedést, kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján ítéltető meg.

[155] A Kúria a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás V. rendű terheltet érintő részei alapján megállapította, hogy ebben a körben a felülvizsgálati indítvány alaptalan, az alapügyben eljáró bíróságok törvényesen állapították meg az V. rendű terhelt bűnösségét, azt törvényesen minősítették, törvényesen állapították meg azt is, hogy az V. rendű terhelt a cselekményt bünszervezetben követte el, és a törvényes minősítés alapján kiszabott büntetés is törvényes.

[156] A Kúria megállapítja, hogy a védő tévesen hivatkozik arra, hogy az V. rendű terhelt terhére megállapított bünszervezet megállapításának feltétele a jogerős ügydöntő határozat meghozatalakor alkalmazandó anyagi jog szabályai szerint fennálló bünszervezet fogalma részeként a hierarchikusan szervezett és konspiratíván működő csoport, és a hierarchikus szervezettség, valamint a konspiratív működés nem állapítható meg.

[157] A Btk. 2. § (1) bekezdése értelmében a cselekményt – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

[158] A Btk. 2. § (2) bekezdése értelmében, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

[159] Az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazása szóba sem jöhet, ha az elbíráláskor hatályos büntető törvény szerint a vád tárgyává tett bűncselekmények közül bármelyiknek a büntetési tétele súlyosabb, mint az elkövetéskor hatályos törvény szerint; ilyenkor az elbíráláskori törvény általános rendelkezései nem bírnak jelentőséggel (BH 2017.283. II. pont).

[160] A Kúria megállapítja, hogy Terhelt1 V. rendű terhelt vonatkozásában az alapügyben eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos büntető törvény rendelkezéseit alkalmazták, mivel a tényállásban megállapított cselekmény minősítése szerinti büntetési tétele az elbíráláskor már lényegesen súlyosabb volt, mint az elkövetéskor, ezért az elbíráláskori Btk. szabályainak alkalmazására nem volt lehetőség.

[161] Az ítéleti tényállás alapján 2014 októbere és 2015. év januárja közötti időszakra meghatározhatóan embercsempész bünszervezet működött, amely már Magyarországra is illegálisan érkező, jellemzően szíriai állampolgárságú migránsokat juttatott Magyarországról ugyancsak illegálisan Nyugat-Európába, jellemzően Ausztriába és helység2ba. A bünszervezetben résztvevő elkövetők hosszabb időre szervezett, háromnál több személyből álló, összehangolt csoportként működtek, a bünszervezet tagjainak jellemzően meghatározott feladata volt. A Magyarországra, illetve a nyugat-európai országokba érkező belépéshez szükséges okmányokkal nem rendelkező külföldi állampolgárok, migránsok szállítását terhelt2 I. rendű vádlott szervezte meg, a szállítandó migránsok, valamint az embercsempészek ellentételeként küldött pénzüsszegek is hozzá érkeztek. A szervezésben részt vettek az I. rendű vádlottal rendszeres kapcsolatban lévő terhelt4 II. rendű és terhelt5 III. rendű vádlottak is, ők voltak azok, akik a szállítások végrehajtóinak a konkrét megbízásokat adták, de több alkalommal előfutóként felvezették, így biztosították a szállításokat. terhelt4 II. rendű vádlott feladata volt számos esetben az is, hogy biztosítsa a szállításhoz használt gépkocsit. terhelt6 IV. rendű vádlott, aki terhelt2 I. rendű vádlott élettársa, tisztában volt a bünszervezet működésével, számos esetben hozzá érkeztek az embercsempészekért küldött pénzüsszegek, feladata volt továbbá a szállítandó migránsok elszállásoltatása. Terhelt1 V. rendű vádlott terhelt5 III. rendű vádlott révén került be az embercsempész bünszervezetbe, szállítóként, felvezetőként, és a konkrét szállításokat végző személyek közvetlen megbízójaként is szerepet vállalt az embercsempészekben. Terhelt1 V. rendű vádlott vonta be az embercsempészekbe terhelt7 VI. rendű és terhelt8 X. rendű vádlottakat, akik szállítóként vettek részt az embercsempészekben, a megbízásokat az V. rendű vádlottól kapták (elsőfokú ítélet 11. oldal).

[162] A vádlottak közül az I., II., III., IV., Terhelt1 V., a VI., VII., VIII., IX., X. és XVII. rendű vádlottak tisztában voltak azzal, hogy egy hosszabb időre szervezett, háromnál több személyből álló összehangolt csoport, azaz egy bünszervezet keretében vesznek részt a bűncselekmény megvalósításában, tudták, hogy Magyarországra is már embercsempészek útján került migránsok Nyugat-Európába illegálisan történő tovább juttatásában működnek közre, az adott szállítások során a társaik, a többi résztvevő magatartását ismerték, velük az elkövetések során a kapcsolatot tartották. Az I., II., III., IV., Terhelt1 V., a VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII. és XVII. rendű vádlottak üzletszerűen valószínűítették meg a bűncselekményt, rendszeres vagyoni haszonszerzés végett vettek részt az embercsempészekben (elsőfokú ítélet 12. oldal).

[163] Terhelt1 V. rendű vádlott az elfogásakor tőle lefoglalt 4500 eurót ugyancsak az embercsempész bünszervezetben való részvétele alatt szerezte (elsőfokú ítélet 13. oldal).

[164] A jogerős ügydöntő határozat ítéleti tényállása a 2), 4)-8), 10), 12), 15)-17), 19), 22), 24), 26), 27) tényállási pontban az V. rendű vádlott által megvalósított több olyan cselekményt rögzít, amelyben az V. rendű vádlott több, már Magyarországra is illegálisan belépő személy helység2ba juttatásába közreműködött olyan módon, hogy őket

személygépkocsival helységről a hegyeshalmi határátkelőhelyen keresztül helység2ba, helység3ba szállította. Ezekben az esetekben az I. rendű vádlott szervezésében, III. rendű vádlott megbízása alapján járt el, és további közreműködésre az V. rendű vádlott a VI. rendű és X. rendű vádlottat is több alkalommal felkérte. A tényállás alapján az V. rendű vádlott ezt a tevékenységet 2014. október 15. napjától 2014. november 13. napjáig, elfogásáig végezte. Az V. rendű vádlottat 2014. november 13. napján az általa vezetett gépkocsiban, a X. rendű vádlott által vezetett gépkocsival együtt ellenőrzés alá vonták, és megállapították, hogy az utasaik nem rendelkeznek a megfelelő okmányokkal.

[165] Az elkövetéskor hatályos Btk. 353. § (1) bekezdése értelmében, aki államhatárnak más által, a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújt, bűntett miatt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[166] A Btk. 353. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva követik el.

[167] A Btk. 353. § (3) bekezdés d) pontja értelmében a büntetés 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés, ha az embercsempészt üzletszerűen követik el.

[168] A Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja szerint e törvény alkalmazásában bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja 5 évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[169] A Btk. 459. § 28. pontja alapján üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[170] A Btk. 4. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény, az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.

[171] A Btk. 4. § (2) bekezdése értelmében, társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti.

[172] A Btk. 6. § (1) és (2) bekezdése értelmében bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el. Nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként, többször követ el.

[173] A Btk. 7. § értelmében szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy a következményekbe belenyugszik.

[174] Mindezekre figyelemmel, a megállapított tényállás alapján az alapügyben eljáró bíróságok törvényesen állapították meg az V. rendű terhelt bűnösségét, és annak minősítése, valamint a vele szemben kiszabott büntetés is törvényes. A Kúria ugyanakkor rámutat arra, hogy a felülvizsgálat eredményességéhez az is szükséges lenne, hogy a törvénysértő minősítés egyben törvénysértő büntetést is eredményezzen, jelen ügyben azonban mind a minősítés, mind a kiszabott büntetés törvényes.

[175] Az alkalmazandó jog szerint hatályos bűnszervezet fogalmának nem része a védő által hivatkozott hierarchikus szervezettség és konspiratív működés.

[176] A Kúria megállapította, hogy a cselekmény elbírálásakor, a másodfokú bíróság ítéletének meghozatalakor hatályos 353. § (1) bekezdésébe ütköző, és (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő cselekmény a törvény szerint már 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ezért az elbíráláskori törvény alkalmazásának önmagában a büntetési tétel jelentős súlyossága miatt nincs helye.

[177] Az elbíráláskor hatályos bűnszervezet megváltozott törvényi fogalmának ezért nincs jelentősége, mert a cselekményt az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint kell megítélni.

[178] A Kúria ugyanakkor rámutat arra, hogy a Btk. bűnszervezet fogalmának az elbíráláskor egyébként hatályos rendelkezések szerint is megfelelne az ítéleti tényállásban megállapított cselekmény minősítése az V. rendű terhelt vonatkozásában. A Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjának 2019. július 10-étől hatályos szövege szerint a bűnszervezet legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratív módon működő csoport, amelynek célja 5 évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[179] Aki annak tudatában, hogy az illegális határátlépőknek az államhatárra szállítását többek szervezett együttműködése tette lehetővé, azok tovább utaztatásában, az ország elhagyásában több alkalommal társaival közreműködik, az embercsempészés büntetett bűnszervezetben valósítja meg akkor is, ha e tevékenységbe való bekapcsolódása viszonylag rövidebb ideig tart (BH 2018.37. számon közzétett döntés).

[180] Az elkövetéskor hatályos, alkalmazandó Btk. 91. § (1) bekezdése értelmében, azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a 25 évet nem haladhatja meg.

[181] A Btk. 37. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontja értelmében, a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata fegyház, ha az 2 évi, vagy ennél hosszabb tartamú, és az elítélt a bűncselekményt bűnszervezetben követte el.

[182] A Btk. 38. § (4) bekezdés c) pontja értelmében nem bocsátható feltételes szabadságra, aki a bűncselekményt bűnszervezetben követte el.

[183] A Btk. 50. § (2) bekezdése értelmében, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.

[184] A Btk. 50. § (3) bekezdése értelmében a pénzbüntetés legkisebb mértéke 30, legnagyobb mértéke 540 napi tétel. Egy napi tétel összegét legalább 1.000, legfeljebb 500.000 forintban kell meghatározni.

[185] Mindezek alapján az V. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés törvényes.

[186] A Kúria arra figyelemmel, hogy a vagyonelkobzás intézkedés vonatkozásában felülvizsgálatnak nincs helye, csak a teljesség kedvéért utal rá, hogy az elkövetéskor hatályos Btk. 74. § (1) bekezdés b) pontja értelmében vagyonelkobzást kell elrendelni arra a vagyona, amelyet az elkövető bünszervezetben való részvétele ideje alatt szerzett. A jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállás szerint Terheltl V. rendű terhelt az elfogásakor tőle lefoglalt 4.500 eurót ugyancsak az embercsempész bünszervezetben való részvétel alatt szerezte (elsőfokú bíróság ítélete 13. oldal 1. bekezdés).

[187] **IX.** A Kúria Terheltl V. rendű terheltnek a felülvizsgálati indítványára tett észrevételében foglaltakkal kapcsolatosan a következőket állapította meg:

[188] Tájékoztatja az V. rendű terheltet, hogy a büntetőeljárás teljes lefolytatása során, így a felülvizsgálati eljárásban is megilleti az anyanyelv használat joga, ennek keretén belül anyanyelvén is kérheti az általa megismerni kívánt, felülvizsgálati eljárásban keletkezett iratok lefordítását. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban részére megküldte a tanácsülés kitűzésével kapcsolatos iratokat, valamint a Legfőbb Ügyészség észrevételét anyanyelvére lefordítva, illetőleg a saját meghatalmazott védője által megküldött felülvizsgálati indítványt.

[189] Az észrevétele qbizonyítással kapcsolatos részei vonatkozásában a Kúria döntésének indokait a felülvizsgálati indítvány ezzel kapcsolatos részei tárgyában jelen végzésében kifejtette.

[190] A Kúria tájékoztatja az V. rendű terheltet, hogy a Be. 651. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a saját javára, saját jogán is benyújthat felülvizsgálati indítványt, annak azonban korlátja az, hogy a Be. 652. § (7) bekezdése alapján felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be, ebből következően felülvizsgálati indítványában azokat a kérdéseket, amelyet jelen felülvizsgálati eljárásban a védő felülvizsgálati indítványa kapcsán a bíróság vizsgált, nem vizsgálhatja, az ilyen felülvizsgálati indítványt a Kúria a Be. 656. § (4) bekezdése értelmében érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

[191] A felülvizsgálati indítvány az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnál vagy annál a bíróságnál terjeszthető elő, amelynek az eljárását a felülvizsgálati indítvány sérelmezi. A felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját. A felülvizsgálati

indítványnak tartalmaznia kell az indítványozó kézbesítésére alkalmas elérhetőségét. Minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul (az Alkotmánybíróság határozata alapján vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján ez szükséges).

[192] **X.** A Kúria hivatalból vizsgálta a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértéseket, az ott megjelölt, hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést nem állapított meg.

[193] **XI.** A Kúria mindezek alapján a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványt nem kizárt részében elbírálvá, nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartotta a Be. 662. § (1) bekezdése alapján.

[194] A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése értelmében fellebbezésnek, a 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

[195] A Be. 652. § (6) és (7) bekezdése értelmében minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul, felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

[196] A Be. 656. § (4) bekezdése értelmében, az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

helység1, 2021. július 13.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró